

Nenad Bukvić

Hrvatski državni arhiv

Marulićev trg 21

Zagreb

IZVRŠNO VIJEĆE SABORA SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE HRVATSKE: USTROJ I DJELOVANJE (1963-1974)

UDK 930.253:328(497.5)“1963/1974“

Izvorni znanstveni rad

U radu se prikazuju rezultati istraživanja ustroja i djelovanja Izvršnog vijeća Sabora SRH u ustavnom razdoblju 1963-1974. Rad Izvršnog vijeća prati se kroz četiri mandatna razdoblja: četvrto 27. lipnja 1963.-11. svibnja 1967, peto 11. svibnja 1967.-9. svibnja 1969, šesto 9. svibnja 1969.-7. siječnja 1972. te sedmo 7. siječnja 1972.-8. svibnja 1974. Rezultati istraživanja temelje se na analizi arhivskoga gradiva fondova Izvršno vijeće Sabora SRH 1953-1990. i Sabor SRH 1945-1982. u Hrvatskom državnom arhivu, te propisa i drugih akata objavljenih u službenim listovima. U radu se donosi sistematizirani pregled svih članova po mandatnim razdobljima, pregled propisima definirane nadležnosti i unutarnjeg ustroja te analiza obilježja i rezultata rada Izvršnog vijeća u promatranom razdoblju.

Ključne riječi: *Hrvatska, Izvršno vijeće Sabora SRH, Sabor SRH, Ustav SRH 1963, središnja tijela vlasti, izvršna vlast, povijest institucija, razdoblje 1963-1974.*

Uvod

Osnovni zadatak rada je prikaz i analiza ustroja i djelovanja Izvršnog vijeća Sabora SRH (dalje: Izvršno vijeće), republičkog izvršnog tijela vlasti, u ustavnom razdoblju 1963-1974.¹ S aspekta povijesti institucija istražuju se unutarnji ustroj Izvršnog vijeća, njegova propisima definirana nadležnost i djelovanje.² Navedena pitanja obrađuju se kroz četiri mandatna razdoblja: četvrto 27. lipnja 1963.-11. svibnja 1967, peto

¹ O osnovama političko-pravnog poretka i ustavnom razvoju u SRH/SFRJ u razdoblju 1963-1974, vidjeti opširnije u: Mihaljević, J., Ustavna uređenja temeljnih prava u Hrvatskoj 1946.-1974. *Časopis za suvremenu povijest* (Zagreb). 1(2011), str. 31-38; Bilandžić, D., *Hrvatska moderna povijest*. Zagreb: Golden marketing, 1999, str. 467-473, 528-552, 671-676.

² Rad Izvršnog vijeća u razdoblju 1953-1963. obrađen je u radu: Bukvić, N., *Izvršno vijeće Sabora Narodne Republike Hrvatske: ustroj i djelovanje (1953-1963)*. *Arhivski vjesnik* (Zagreb). 55(2012), str. 9-46.

11. svibnja 1967.-9. svibnja 1969, šesto 9. svibnja 1969.-7. siječnja 1972. i sedmo 7. siječnja 1972.-8. svibnja 1974.³

U prvom poglavlju daje se prikaz odredbi o postupku imenovanja članova te se donosi sistematizirani popis svih članova po mandatnim razdobljima, uz naznake promjena u članstvu. U drugom poglavlju daje se pregled propisima definirane nadležnosti Izvršnog vijeća. U trećem poglavlju obrađuje se unutarnji ustroj Izvršnog vijeća kroz četiri uže cjeline: a) predsjednik, potpredsjednici i tajnik, b) radna tijela, c) savjeti i komiteti, d) stručne službe (administracija). U četvrtom poglavlju donosi se pregled rada Izvršnog vijeća na sjednicama, te njegova najznačajnija obilježja u promatranom razdoblju.

Rad se temelji na analizi arhivskoga gradiva fondova *Izvršno vijeće Sabora SRH 1953-1990.* i *Sabor SRH 1945-1982.* te zakona, podzakonskih propisa i drugih akata objavljenih u službenim listovima (*Narodne novine, Službeni list SFRJ*).

I. Izbor i imenovanje članova Izvršnog vijeća

Odredbe o izboru predsjednika i članova Izvršnog vijeća definirane su čl. 213 Ustava SRH iz 1963. godine.⁴ Propisano je da Izvršno vijeće čine predsjednik i određeni broj članova koji se biraju između zastupnika Sabora SRH. Predsjednika bira Republičko vijeće Sabora SRH (dalje: Republičko vijeće) na prijedlog Komisije za izbor i imenovanja. Temeljem prijedloga izabranog predsjednika i spomenute komisije, Republičko vijeće bira članove. Istim člankom propisano je da nitko ne može biti biran za člana dva puta uzastopce.

Nadalje, čl. 217 Ustava SRH definiran je postupak razrješenja predsjednika i članova. Prijedlog za razrješenje i izbor novih članova podnosi predsjednik Izvršnog vijeća. U slučaju razrješenja predsjednika i ostavke većine članova dolazi do ostavke cijelog Izvršnog vijeća. Republičko vijeće može razriješiti Izvršno vijeće i prije isteka vremena na koje je izabrano. Čl. 218 definirano je da Izvršno vijeće u ostavci nastavlja s radom do izbora novog Izvršnog vijeća.

Sukladno navedenim ustavnim odredbama, Republičko vijeće je na sjednici 27. lipnja 1963. utvrdilo da u četvrtom mandatnom razdoblju, uključujući predsjednika i tajnika, Izvršno vijeće ima 11 članova. Za predsjednika je izabran Mika Špiljak. Za članove su izabrani: Čedo Borčić, Ivan-Ćiro Buković, Većeslav Holjevac, Josip-Matek Kolar, Soka Krajačić, Milan Mesarić, Milan Mišković, Ivo Senjanović i Vanja Vranjican. Za tajnika je izabran Stjepan Iveković.⁵

Novе odredbe o sastavu i izboru članova Izvršnog vijeća propisane su čl. 2-8 Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća od 28. prosinca 1963.⁶ i čl. 1-3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća od 22. travnja 1965.⁷ Odredbe o izboru i razrješenju predsjednika i pojedinih članova, odnosno

³ Prva tri mandatna razdoblja su: prvo 6. veljače-18. prosinca 1953, drugo 18. prosinca 1953.-10. travnja 1958. i treće 10. travnja 1958.-27. lipnja 1963.

⁴ Ustav Socijalističke Republike Hrvatske, *Narodne novine* (dalje NN), 15(1963).

⁵ Usp. Odluka o izboru predsjednika i članova Izvršnog vijeća, NN 31(1963).

⁶ Zakon o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, NN 56(1963).

⁷ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, NN 16(1965); Zakon o organizaciji i radu Izvršnog vijeća (prečišćeni tekst), NN 28(1965).

razrješenju cijelog Izvršnog vijeća, utvrđene su na isti način kao i u Ustavu SRH iz 1963. Jedina razlika odnosi se na definiranje broja članova. Propisano je da se bira najmanje devet članova. Točan broj članova utvrđuje se odlukom o izboru Izvršnog vijeća, a na prijedlog predsjednika Izvršnog vijeća Republičko vijeće taj broj može povećati ili smanjiti.

Ovdje je važno naglasiti odredbe o trajanju mandata pojedinih članova odnosno Izvršnog vijeća u cjelini. Čl. 3 navedenog Zakona iz 1963. godine definira trajanje mandata na četiri godine. No, svake druge godine, nakon izbora koji se obavljaju zbog isteka mandata zastupnicima Sabora SRH, Republičko vijeće bira novi ili popunjava postojeći sastav Izvršnog vijeća.⁸

Sukladno navedenim odredbama, Republičko vijeće je 14. svibnja 1965. razriješilo dužnosti članova Izvršnog vijeća Čedu Borčića, Milana Mesarića, Milana Miškovića i Ivu Senjanovića.⁹ Predsjednik Mika Špiljak predložio je da se zbog „kadrovske potreba i radi pokrivanja cijele teritorije Republike“ na mjesto razriješena četiri člana bira pet novih članova. Za nove članove izabrani su Dragutin Desput, Jovica Jočić, Josip Krpan, Milka Kufrin i Nikola Šušnjar.¹⁰

Na sjednici održanoj 11. svibnja 1967. Republičko vijeće je utvrdilo da u petom mandatnom razdoblju, uključujući predsjednika, Izvršno vijeće čini 10 članova.¹¹ Za predsjednicu je izabrana Savka Dabčević-Kučar, prva žena na toj dužnosti. S obzirom na prestanak zastupničkog mandata u Saboru SRH, dužnosti člana Izvršnog vijeća razriješeni su Ivan-Ćiro Buković, Većeslav Holjevac, Josip-Matek Kolar, Soka Krajačić i Vanja Vranjican. Za nove članove izabrani su Ivo Margan, Milan Mišković, Ivo Perišin, Dušan Reljić i Veseljko Velčić. Potvrđen je mandat dotadašnjih članova Dragutina Desputa, Josipa Krpana, Milke Kufrin i Nikole Šušnjara, izabranih za članove sredinom četvrtog mandatnog razdoblja u svibnja 1965. godine. Za tajnika je izabran Milan Čačić.

Republičko vijeće je 25. i 26. srpnja 1968. za novog člana izabralo Ivana Jurkovića, čime je broj članova Izvršnog vijeća povećan na 11.¹²

Do promjena u postupku izbora i imenovanja Izvršnog vijeća dolazi donošenjem nove saborske odluke 8. svibnja 1969.¹³ Utvrđeno je da o prijedlozima za izbor i imenovanja, odnosno razrješenja, raspravljaju vijeća radnih zajednica. Prijedlog za izbor predsjednika i članova osim Republičkom vijeću upućuje se i ostalim saborskim

⁸ Čl. 26 Ustavnog zakona o provođenju Ustava SRH od 9. travnja 1963. uvedeni su izbori za polovicu zastupnika svih saborskih vijeća svake dvije godine. Izbor saborskih zastupnika na mjesto onih kojima mandat traje dvije godine obaviti će se u travnju 1965, a na mjesto onih kojima mandat traje četiri godine u travnju 1967. Ustavnim zakonom o promjenama Ustava SRH od 7. veljače 1969. ponovno je uveden jedinstveni četverogodišnji mandat za zastupnike u svim saborskim vijećima. Usp. *NV* 15(1963) i *NV* 6(1969).

⁹ HR-HDA-1081. Sabor SRH. 9.5.1.1. Zapisnici sjednica Republičkog vijeća, Zapisnik 1. sjednice, 14. svibnja 1965. Usp. Odluka o razrješenju članova Izvršnog vijeća Sabora SRH, *NV* 23(1965).

¹⁰ Usp. Odluka o izboru članova Izvršnog vijeća Sabora SRH, *NV* 23(1965).

¹¹ Odluka o utvrđivanju broja članova Izvršnog vijeća Sabora, o izboru predsjednika i pet članova, te o potvrdi sastava i o imenovanju tajnika Izvršnog vijeća Sabora SRH, *NV* 28(1967).

¹² HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 22. srpnja 1968.

¹³ Odluka o postupku izbora i imenovanja predsjednika i članova Izvršnog vijeća Sabora i republičkih funkcionara, *NV* 23(1969).

vijećima, a njihova je mišljenja Republičko vijeće obvezno razmotriti prije donošenja odluke o izboru.

Temeljem prijedloga Republičke konferencije SSRN Hrvatske i Komisije za izbor i imenovanja, Republičko vijeće je 8. svibnja 1969. za novog predsjednika Izvršnog vijeća izabralo Dragutina Haramiju. Za članove u šestom mandatnom razdoblju izabrani su: Boris Bakrač, Bohumil Bernašek, Nikola Gril, Ivan Jurković, Ivo Margan, Ervin Nonveiller, Agata Pavlinić, Ivo Perišin, Vjekoslav Prpić, Dušan Reljić, Zvonko Špoljar, Veseljko Velčić i Milan Zjalić. Tajnikom je ponovno imenovan Milan Čačić,¹⁴ koji je na istoj dužnosti ostao do 11. studenoga 1971, kada je novim tajnikom imenovan Zlatko Uzelac.¹⁵

Već 31. listopada 1969. zbog odlaska na drugu dužnost, funkcije člana Izvršnog vijeća razriješen je Ivo Perišin.¹⁶

Nove odredbe o sastavu i postupku izbora članova Izvršnog vijeća propisane su Ustavnim zakonom o promjenama Ustava SRH iz 1971.¹⁷ Ponovno je utvrđeno da predsjednika bira Republičko vijeće na prijedlog Komisije za izbor i imenovanja iz reda zastupnika Sabora SRH. Na prijedlog izabranog predsjednika i Komisije za izbor i imenovanja, Republičko vijeće bira članove Izvršnog vijeća. Najznačajnija promjena u odnosu na prethodno razdoblje odnosi se na mogućnost biranja članova i izvan reda zastupnika Sabora SRH. Također je novost i to, da Republičko vijeće određuje članove Izvršnog vijeća koji će rukovoditi pojedinim republičkim sekretarijatima, republičkim tijelima i organizacijama.¹⁸

Republičko vijeće je na sjednici 15. rujna 1971. utvrdilo da se Izvršno vijeće sastoji od predsjednika i 21 člana.¹⁹ Dužnosti člana Izvršnog vijeća razriješeni su Boris Bakrač, Ervin Nonveiller, Agata Pavlinić i Dušan Reljić. Kako bi se popunio broj od 21 člana, imenovano je 13 novih članova: Antun Bubić (zastupnik u Vijeću naroda Savezne skupštine), Vladimir Dobec (zastupnik u Društveno-političkom vijeću Savezne skupštine), Valent Huzjak (republički sekretar za unutrašnje poslove), Ratko Karlović (potpredsjednik Skupštine grada Zagreba), Stanko Kombol (general-potpukovnik, načelnik Glavnog štaba narodne obrane SRH), Rade Pavlović (generalni direktor Poljoprivredno-prehrambenog kombinata Županja), Paško Periša (predsjednik Okružnog suda u Šibeniku), Zvonko Petrinović (direktor Republičkog zavoda za urbanizam, stambene i komunalne poslove), Novak Pribičević (podsekretar u Saveznom sekretarijatu za informacije), Velimir Rajković (generalni direktor Republičkog zavoda za planiranje), Vladimir Stipetić (izvanredni profesor Fakulteta ekonomskih nauka u Za-

¹⁴ Usp. Odluka o utvrđivanju broja članova Izvršnog vijeća Sabora, o izboru predsjednika i 13 članova i o imenovanju tajnika Izvršnog vijeća Sabora, *NN* 24(1969).

¹⁵ Odluka o razrješenju dosadašnjeg i imenovanju novog tajnika Izvršnog vijeća Sabora, *NN* 50(1971).

¹⁶ HR-HDA-1081. Sabor SRH. 11.7.1.1. Zapisnici sjednica Republičkog vijeća, Zapisnik 5. sjednice, 30. i 31. listopada 1969; Usp. Odluka o razrješenju člana Izvršnog vijeća Sabora, *NN* 48(1969).

¹⁷ Ustavni zakon o promjenama Ustava SRH, *NN* 29(1971).

¹⁸ Usp. HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 14. lipnja 1971. i zapisnik sjednice od 17. lipnja 1971.

¹⁹ Odluka o utvrđivanju broja članova Izvršnog vijeća Sabora, razrješenju i izboru članova Izvršnog vijeća, te određivanju članova Izvršnog vijeća Sabora koji će rukovoditi republičkim sekretarijatima, određenim republičkim organima i organizacijama koje obavljaju poslove od interesa za Republiku, *NN* 40(1971).

grebu), Josip Šentija (stalni dopisnik RTV Zagreb iz Rima) i Josip Zmajić (donedavni republički sekretar za vodoprivredu).

Od 21 imenovanog člana Izvršnog vijeća, njih 15 imenovano je za upravljanje republičkim sekretarijatima i pojedinim republičkim tijelima i organizacijama.

Za rad Izvršnog vijeća u ovom razdoblju značajna je ostavka Dragutina Haramije na mjesto predsjednika u prosincu 1971. Njegovu ostavku valja promatrati u kontekstu širih zbivanja vezanih uz hrvatski nacionalni pokret.²⁰

Podnesenu ostavku Republičko vijeće je prihvatilo na sjednici 28. prosinca 1971. te je za novog predsjednika Izvršnog vijeća izabran Ivo Perišin.²¹ S obzirom da je odredbama o izboru i sastavu Izvršnog vijeća definirano da u slučaju ostavke ili razrješenja predsjednika dolazi do razrješenja cijelog Izvršnog vijeća, Republičko vijeće je 13. i 14. siječnja 1972. odlučivalo o broju i izboru novih članova Izvršnog vijeća. Utvrđeno je da ga čine predsjednik i 21 član. No, na istoj sjednici izabrano je 18 članova budući da je predsjednik Ivo Perišin predložio 20 kandidata, a od imenovanja dvojice predloženih kandidata (Josip Šentija, Paško Periša) se odustalo zbog kritike njihovog „političkog ponašanja“. Odlučeno je da će se tri člana izabrati naknadno, a imenovano je 18 članova: Bohumil Bernašek, Antun Bubić, Vlado Dobec, Nikola Gril, Valent Huzjak, Ivan Jurković, Ratko Karlović, Stanko Kombol, Ivo Margan, Rade Pavlović, Zvonko Petrinović, Novak Pribičević, Velimir Rajković, Vladimir Stipetić, Zvonko Špoljar, Veseljko Velčić, Milan Zjalić i Josip Zmajić.²²

Glede članova imenovanih za upravljanje republičkim sekretarijatima i drugim republičkim tijelima i organizacijama, potvrđena je ranija Odluka od 15. rujna 1971. uz jednu razliku. Izostalo je imenovanje Paška Periša za upravljanje Republičkim sekretarijatom za pravosuđe i opću upravu, s obzirom da nije imenovan članom Izvršnog vijeća.

Do kraja sedmog mandatnog razdoblja bilo je nekoliko izmjena u sastavu Izvršnog vijeća. Republičko vijeće je 29. veljače 1972. imenovalo preostala tri člana: Milana Rukavinu-Šaina, Đuru Dabelića i Mirka Skakića.²³ Na sjednicama Republičkog vijeća 22. i 23. studenoga 1972. razriješen je Ivo Margan, a na njegovo mjesto izabran

²⁰ U bibliografiji se pored termina *hrvatski nacionalni pokret*, koriste i termini *masovni pokret* i *hrvatsko proljeće*. O hrvatskom nacionalnom pokretu vidjeti opširnije u: Bilandžić, D., nav.dj., str. 553-595, 596-628, 644-656; Radelić, Z., *Hrvatska u Jugoslaviji 1945.-1991.: od zajedništva do razlaza*. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, Školska knjiga, 2006, str. 451-466; Perić, I., *Hrvatski državni sabor 1848-2000. Treći svezak: 1919-2000*. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, Hrvatski državni sabor, Dom i svijet, 2000, str. 308-311.

²¹ O ostavci Dragutina Haramije i obrazloženju ostavke, vidjeti opširnije: HR-HDA-1081. Sabor SRH. 11.7.1.1. Zapisnici sjednica Republičkog vijeća, Zapisnik 37. sjednice, 28. prosinca 1971. i 11.7.1.2. Materijali za sjednice Republičkog vijeća, Materijali za 37. sjednicu, 28. i 29. prosinca 1971, Obrazložena ostavka Dragutina Haramije na dužnost predsjednika Izvršnog vijeća Sabora, broj 3280 (1971).

²² HR-HDA-1081. Sabor SRH. 11.7.1.1. Zapisnici sjednica Republičkog vijeća, Zapisnik 38. sjednice, 13. i 14. siječnja 1972; Usp. Odluka o utvrđivanju broja članova Izvršnog vijeća Sabora, o izboru članova Izvršnog vijeća, te o određivanju članova Izvršnog vijeća Sabora koji će rukovoditi republičkim sekretarijatima i određenim republičkim organima i organizacijama koje obavljaju poslove od interesa za Republiku, *NN* 3(1972).

²³ Isto. Zapisnik 40. sjednice, 29. veljače 1972; Usp. Odluka o izboru članova Izvršnog vijeća Sabora, o razrješenju člana Izvršnog vijeća od funkcije republičkog sekretara za financije i o određivanju članova Izvršnog vijeća Sabora koji će rukovoditi određenim republičkim sekretarijatima, *NN* 11(1972).

je Tode Ćuruvija.²⁴ Na sjednici 21. studenoga 1973. zbog odlaska na drugu dužnost razriješen je Novak Pribičević, a na njegovo mjesto nije izabran novi član.²⁵

U navedenom sastavu Izvršno vijeće nastavilo je s radom do kraja mandata 8. svibnja 1974, kada je sukladno odredbama novog Ustava SRH, Ustavnog zakona za provođenje Ustava SRH te Zakona o sastavu Izvršnog vijeća Sabora SRH, na prvoj zajedničkoj sjednici svih saborskih vijeća izabrano novo Izvršno vijeće na čelu s predsjednikom Jakovom Sirotkovićem.²⁶

Sistematizirani pregled članova Izvršnog vijeća u četvrtom, petom, šestom i sedmom mandatnom razdoblju donosi se u tablicama u nastavku.

Četvrto mandatno razdoblje (1963-1967)	Peto mandatno razdoblje (1967-1969)
Predsjednik: Mika Špiljak Potpredsjednici: Vanja Vranjican (potpredsjednik od 14. svibnja 1965) Dragutin Desput (član i potpredsjednik od 14. svibnja 1965) Tajnik: Stjepan Iveković Ostali članovi: - Ćedo Borčić (do 14. svibnja 1965) - Ivan-Ćiro Buković - Većeslav Holjevac - Jovica Jokić (od 14. svibnja 1965) - Josip-Matek Kolar - Soka Krajačić - Josip Krpan (od 14. svibnja 1965) - Milka Kufrin (od 14. svibnja 1965) - Milan Mesarić (do 14. svibnja 1965) - Milan Mišković (do 14. svibnja 1965) - Ivo Senjanović (do 14. svibnja 1965) - Nikola Šušnjar (od 14. svibnja 1965)	Predsjednica: Savka Dabčević-Kučar Potpredsjednici: Milan Mišković Dragutin Desput Tajnik: Milan Čačić Ostali članovi: - Ivan Jurković (od 26. srpnja 1968) - Josip Krpan - Milka Kufrin - Ivo Margan - Ivo Perišin - Dušan Reljić - Nikola Šušnjar - Veseljko Velčić

Tablica I. Sastav Izvršnog vijeća u četvrtom i petom mandatnom razdoblju

²⁴ Isto. Zapisnik 52. sjednice, 22. i 23. studenoga 1972; Usp. Odluka o izboru člana Izvršnog vijeća Sabora, razrješenju člana Izvršnog vijeća Sabora i razrješenju od dužnosti republičkog sekretara za narodno zdravlje i socijalnu zaštitu, te određivanje člana Izvršnog vijeća Sabora koji će rukovoditi Republičkim sekretarijatom za narodno zdravlje i socijalnu zaštitu, NN 50(1972).

²⁵ Usp. Odluka o razrješenju člana Izvršnog vijeća Sabora, NN 48(1973).

²⁶ Usp. Odluka o izboru predsjednika Izvršnog vijeća Sabora i Odluka o izboru članova Izvršnog vijeća Sabora te o imenovanju republičkih sekretara i drugih funkcionara koji ulaze u sastav Izvršnog vijeća Sabora, NN 21(1974).

Šesto mandatno razdoblje (1969-1972)	Sedmo mandatno razdoblje (1972-1974)
Predsjednik: Dragutin Haramija Potpredsjednici: Boris Bakrač (član i potpredsjednik od 9. svibnja 1969. do 15. rujna 1971) Ivo Perišin (član i potpredsjednik od 9. svibnja 1969. do 8. rujna 1969) Dušan Reljić (član od 9. svibnja 1969. do 15. rujna 1971, potpredsjednik od 8. rujna 1969. do 15. rujna 1971) Vjekoslav Prpić (član od 9. svibnja 1969, potpredsjednik od 5. ožujka 1970) Milan Zjalić (član od 9. svibnja 1969, potpredsjednik od 15. rujna 1971) Tajnik: Milan Čačić (do 1. studenoga 1971) Zlatko Uzelac (od 1. studenoga 1971) Ostali članovi: - Bohumil Bernašek - Antun Bubić (od 15. rujna 1971) - Vladimir Dobec (od 15. rujna 1971) - Nikola Gril - Valent Huzjak (od 15. rujna 1971) - Ivan Jurković - Ratko Karlović (od 15. rujna 1971) - Stanko Kombol (od 15. rujna 1971) - Ivo Margan - Ervin Nonveiller (do 15. rujna 1971) - Agata Pavlinić (do 15. rujna 1971) - Rade Pavlović (od 15. rujna 1971) - Paško Periša (od 16. rujna 1971) - Zvonko Petrinović (od 15. rujna 1971) - Novak Pribičević (od 15. rujna 1971) - Velimir Rajković (od 15. rujna 1971) - Vladimir Stipetić (od 15. rujna 1971) - Josip Šentija (od 15. rujna 1971) - Zvonko Špoljar - Veseljko Velčić - Josip Zmajić (od 15. rujna 1971)	Predsjednik: Ivo Perišin Potpredsjednici: Milan Zjalić (od 7. siječnja 1972) Milan Rukavina-Šain (član od 29. veljače 1972, potpredsjednik od 2. ožujka 1972) Tajnik: Zlatko Uzelac Ostali članovi: - Bohumil Bernašek - Ante Bubić - Tode Čuruvija (od 23. studenoga 1972) - Đuro Dabelić (od 29. veljače 1972) - Vladimir Dobec - Nikola Gril - Valent Huzjak - Ivan Jurković - Ratko Karlović - Stanko Kombol - Ivo Margan (do 23. studenoga 1972) - Rade Pavlović - Zvonko Petrinović - Novak Pribičević (do 21. studenoga 1973) - Velimir Rajković - Mirko Skakić (od 29. veljače 1972) - Vladimir Stipetić - Zvonko Špoljar - Veseljko Velčić - Josip Zmajić

Tablica II. Sastav Izvršnog vijeća u šestom i sedmom mandatnom razdoblju

II. Propisima definirana nadležnost Izvršnog vijeća

Ustavom SRH iz 1963. kao republička tijela ustrojeni su Sabor SRH, Izvršno vijeće Sabora, republički sekretarijati i druga republička tijela uprave.²⁷ Nadležnost Izvršnog vijeća pobliže je propisana čl. 212-218 Ustava. Izvršno vijeće definirano je kao tijelo Sabora SRH koje u okviru svoje političko-izvršne funkcije obavlja sljedeće poslove:

- predlaže Saboru SRH utvrđivanje politike i brine o njezinu provođenju, brine o provedbi zakona, republičkih društvenih planova, republičkog proračuna i drugih akata Sabora SRH, nadzire i usklađuje rad republičkih tijela uprave
- predlaže Saboru SRH donošenje zakona i drugih akata i daje mišljenja o prijedlozima zakona
- predlaže republički društveni plan, republički proračun i završni račun
- donosi uredbe i druge propise za provedbu zakona i drugih saborskih akata ako je za to zakonom ili tim aktom ovlašteno
- daje smjernice za organizaciju republičkih tijela uprave
- osniva pojedina republička tijela uprave, radne organizacije i stručne službe potrebne za rad Izvršnog vijeća
- ukida propise republičkih tijela uprave koji nisu u skladu sa zakonom ili drugim aktom Sabora SRH, uredbom ili drugim aktom Izvršnog vijeća
- predlaže Republičkom vijeću izbor i razrješenje predsjednika i sudaca Vrhovnog suda Hrvatske i Višeg privrednog suda
- predlaže Republičkom vijeću imenovanje i razrješenje republičkih sekretara i drugih funkcionara, te imenuje funkcionare u republičkim tijelima uprave i direktore radnih organizacija za koje je to određeno zakonom
- raspolaze određenim republičkim fondovima
- obavlja i druge poslove određene Ustavom SRH i zakonom.²⁸

Glede ovlasti Izvršnog vijeća u prijelaznom razdoblju, tj. do njegovog izbora prema novim ustavnim odredbama, utvrđeno je da nastavlja s radom prema odredbama Ustavnog zakona NRH o osnovama društvenog i političkog uređenja i republičkim organima vlasti iz 1953. i drugih propisa. Također, utvrđeno je da do konstituiranja Sabora SRH može imenovati i razriješiti funkcionare prema odredbama Ustavnog zakona, donositi privremene mjere stabilizacije u privredi, izvršenja društvenog plana i republičkog proračuna, te raspolagati društvenim sredstvima. Propisi o tim mjerama važeći su najduže mjesec dana od konstituiranja Sabora SRH.²⁹

U Zakonu o organizaciji i radu Izvršnog vijeća iz 1963. i 1965. donose se odredbe o suradnji Izvršnog vijeća sa Saborom SRH, tijelima kotara i općina, samoupravnim i drugim organizacijama u postupku pripreme propisa i obavljanju drugih poslova iz nadležnosti.³⁰

Posebnim odredbama definiran je odnos Izvršnog vijeća i republičkih tijela uprave. Izvršno vijeće nadzire njihov rad, ukida njihove propise koji nisu u skladu s propisima Sabora SRH i Izvršnog vijeća, te može tražiti izvješća o stanju u području iz njihovog djelokruga.³¹ Zakonom o republičkoj upravi iz 1965. godine propisano je da

²⁷ Usp. čl. 169-225 Ustava SRH, NN 15(1963).

²⁸ Usp. čl. 214 Ustava SRH, NN 15(1963).

²⁹ Ustavni zakon o provođenju Ustava SRH, NN 15(1963).

³⁰ Zakon o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, NN 56(1963) i NN 28(1965).

³¹ Usp. čl. 12, 24-31 Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, NN 56(1963).

republička tijela uprave pripremaju za potrebe Sabora SRH i Izvršnog vijeća nacрте propisa i druge materijale iz svojeg djelokruga.³² Istim Zakonom poslovi iz djelokruga dotadašnjih Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo i organizaciju, Republičkog sekretarijata za informacije i Direkcije zajedničkih republičkih organa, preneseni su na stručne službe Izvršnog vijeća.

Obavljanje pojedinih poslova Izvršno vijeće povjeravalo je svojim radnim tijelima. Njihov prikaz također je pokazatelj poslova koji su bili u nadležnosti Izvršnog vijeća. Tako je Rješenjem od 14. svibnja 1964. Administrativna komisija ovlaštena da pored rješenja u upravnom postupku, donosi i rješenja koja se odnose na dodjeljivanje stalne državne pomoći, ublažavanje i oslobođenje od pravomoćno izrečene disciplinske kazne temeljem Zakona o javnim službenicima, rješava žalbe osoba koje su sudjelovale u natječaju za izbor nastavnika i suradnika visokoškolskih ustanova i žalbe protiv odluka o prestanku službe nastavnica i suradnicima visokoškolskih ustanova.³³ Ovlaštena je za podnošenje prijedloga Administrativnoj komisiji Saveznog izvršnog vijeća za priznavanje mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.³⁴ Novom odlukom od 30. svibnja 1966. nadležnost Komisije je smanjena, na način da joj je ostavljeno donošenje rješenja u upravnom postupku, rješenja o dodjeljivanju stalne državne pomoći te prijedloga o umirovljenju.³⁵

Tijekom 1964. Kadrovska komisija ovlaštena je za imenovanje natječajnih komisija za izbor direktora radnih organizacija, imenovanje komisija za ocjenjivanje zahtjeva za razrješenje direktora radnih zajednica, te davanje suglasnosti na imenovanje zamjenika kotarskih javnih tužilaca.³⁶ Zaključkom sa sjednice 23. i 24. srpnja 1965. Komisija za pripremanje prijedloga za određivanje stalnih mjesečnih naknada funkcionarima koje imenuje Izvršno vijeće, ovlaštena je za donošenje rješenja o mjesečnim naknadama i nagradama funkcionarima, te raspodjeli sredstava za izgradnju stanova za radnike republičkih tijela.³⁷

Uz do sada prikazane poslove stavljene u nadležnost ustavnim odredbama, te one poslove čije je obavljanje bilo delegirano na njegova radna tijela, Izvršno vijeće obavljalo je i poslove koji su mu stavljeni u nadležnost posebnim odlukama Sabora SRH. Tako je Odlukom od 9. prosinca 1967. ovlašteno za izmjenu namjene i visine sredstava proračuna ukinutih kotara.³⁸ Odlukom od 19. lipnja 1968. ovlašteno je za odlučivanje o korištenju sredstava Republičkog rezervnog fonda.³⁹ Odlukom od 17.

³² Usp. čl. 58 i 59 Zakona o republičkoj upravi, *NN* 16(1965).

³³ Usp. čl. 22 Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, *NN* 56(1963); Rješenje o ovlaštenju Administrativne komisije Izvršnog vijeća Sabora za donošenje rješenja u određenim poslovima iz nadležnosti Izvršnog vijeća, *NN* 25(1964); Zakon o javnim službenicima, *Službeni list* (dalje *SL*) *FNRJ* 53(1957) i čl. 81, 85, 88 i 90 Zakona o visokoškolskom obrazovanju, *NN* 27(1961).

³⁴ Čl. 80 i 132 Zakona o mirovinskom osiguranju, *SL FNRJ* 51(1957).

³⁵ Odluka o ovlaštenju Administrativne komisije Izvršnog vijeća za donošenje rješenja o određenim poslovima iz nadležnosti Izvršnog vijeća, *NN* 19(1966).

³⁶ HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 28. svibnja 1964. i zapisnik sjednice od 1. srpnja 1964.

³⁷ Isto. Zapisnik sjednice od 23. i 24. srpnja 1965.

³⁸ Odluka o davanju ovlaštenja Izvršnom vijeću Sabora da može vršiti izmjene u budžetima ukinutih kotara, *NN* 52(1967).

³⁹ Odluka o davanju ovlaštenja Izvršnom vijeću Sabora za odlučivanje o upotrebi sredstava Republičkog rezervnog fonda, *NN* 25(1968).

listopada 1968. ovlašteno je za dodjeljivanje stalne novčane naknade „osobama zaslužnim za njihove revolucionarne, političke, naučne, kulturne i druge društvene djelatnosti (...) ako njihov ekonomski položaj ne odgovara njihovim zaslugama“.⁴⁰

Zakonom o upravi iz 1968. u djelokrug tijela uprave stavljeno je neposredno provođenje zakona, društvenih planova i drugih propisa, rješavanje upravnih stvari, obavljanje upravnog nadzora i inspekcijskih poslova, te drugih upravnih poslova. Istim Zakonom utvrđeno je da uz ovlaštenje zakonom ili propisom Izvršnog vijeća, mogu donositi pravilnike, naredbe i uputstva o primjeni zakona i propisa Izvršnog vijeća.⁴¹

O odnosu prema republičkim tijelima uprave i obavljanju poslova iz njihove nadležnosti, Izvršno vijeće je više puta raspravljalo na sjednicama tijekom 1970. Na sjednici 22. travnja 1970. kao jedno od ključnih pitanja daljnjeg rada Izvršnog vijeća ocijenjen je odnos prema republičkim tijelima i jačanju njihove funkcije koja im je dana Ustavom i Zakonom, te njihovo organizacijsko i kadrovsko osposobljavanje.⁴² Na sjednici 14. srpnja 1970. zaključeno je da bi ona trebala potpuno samostalno obavljati poslove koji su im Ustavom i Zakonom stavljeni u nadležnost.⁴³

Ustavnim zakonom o promjenama Ustava SRH od 7. srpnja 1971. uvedena je praksa da pojedini članovi Izvršnog vijeća upravljaju republičkim sekretarijatima, te republičkim tijelima i organizacijama za koje je ocijenjeno da obavljaju poslove od republičkog interesa.⁴⁴ Time je upravljanje i koordiniranje rada republičkih tijela uprave usko vezano uz Izvršno vijeće, što je potvrđeno i donošenjem Ustavnih amandmana 1-36 na Ustav SRH i Ustavnog zakona za provođenje Ustavnih amandmana 1-35 na Ustav SRH od 29. veljače 1972.⁴⁵

Naime, amandmanom 34 utvrđena je odgovornost Izvršnog vijeća za provođenje politike, zakona i drugih akata Sabora SRH, te koordiniranje rada republičkih tijela uprave. U tom smislu, ono donosi uredbe i druge propise za provedbu zakona i drugih akata Sabora SRH. Suraduje s općinskim tijelima, organizacijama udruženog rada i interesnim zajednicama koje mu mogu davati mišljenja o pitanjima iz njegovog djelokruga.

Odlukom Sabora SRH od 21. rujna 1972. Izvršno vijeće ovlašteno je za odlučivanje o emisiji novca, carinskoj i izvancarinskoj zaštiti, kontroli cijena proizvoda i usluga, prihodima društveno-političkih zajednica od oporezivanja proizvoda i usluga u prometu, ograničenju tržišta i prometa roba i usluga, te obveznom udruživanju radnih organizacija u poslovne zajednice, a o čemu Savezna skupština, sukladno amandmanu 33 na Ustav SFRJ, odlučuje temeljem usklađenih stavova republika i autonomnih pokrajina.⁴⁶ O zauzetim stavovima Izvršno vijeće obvezno je izvještavati Sabor SRH.

Tijekom 1972. i 1973. nastavljen je rad na dopunama saveznog i Ustava SRH. S naglaskom na budućem ustavnom reguliranju njegove uloge i organizacije kao

⁴⁰ Odluka o ovlaštenju Izvršnog vijeća Sabora o dodjeljivanju stalnih novčanih naknada, *NN* 42(1968).

⁴¹ Usp. Zakon o upravi, *NN* 40(1968).

⁴² HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 22. travnja 1970.

⁴³ Isto. Zapisnik sjednice od 14. srpnja 1970.

⁴⁴ Ustavni zakon o promjenama Ustava SRH, *NN* 29(1971). Republička tijela uprave, republički savjeti i organizacije koje obavljaju poslove od interesa za Republiku ustrojani su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravi od 17. srpnja 1971. Usp. *NN* 31(1971).

⁴⁵ Ustavni amandmani 1 do 36 na Ustav SRH, *NN* 9(1972).

⁴⁶ Odluka o ovlaštenju Izvršnog vijeća Sabora za utvrđivanje stava SRH u odnosima o kojima Savezna skupština odlučuje na temelju usklađenih stavova republika i autonomnih pokrajina, *NN* 42(1972).

izvršno-političkog tijela, ta su pitanja razmatrana i na sjednicama Izvršnog vijeća.⁴⁷ Navedeno je definirano odredbama Ustava SRH i Ustavnog zakona za provođenje Ustava SRH od 22. veljače 1974.⁴⁸

III. Ustroj Izvršnog vijeća

Zakonom o organizaciji i radu Izvršnog vijeća Sabora iz 1963. utvrđeno je da ono samostalno uređuje svoj ustroj i način rada, kao i ustroj i djelokrug svojih radnih tijela i stručnih službi. Pored u prvom poglavlju prikazanih odredbi o sastavu i izboru članova, isti Zakon sadrži niz odredbi kojima se uređuje rad u sjednicama, osnivanje radnih tijela, savjetodavnih tijela i stručnih službi, te imenovanje funkcionara i savjetnika koji samostalno obavljaju pojedine stručne poslove.⁴⁹

Daljnje odredbe o ustroju nalazimo u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća iz 1965, Uredbi o stručnim službama u Izvršnom vijeću iz 1967, Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća iz 1970, Ustavnom zakonu o promjenama Ustava SRH iz 1971. te Ustavnim amandmanima 1 do 36 iz 1972.⁵⁰ Ustroj je uređivan i pojedinačnim odlukama kojima su osnivani stalni ili povremeni odbori i komisije, savjeti, komiteti i druge službe. O ustroju se raspravljalo i na sjednicama Izvršnog vijeća, a bez donošenja i objavljivanja formalnih odluka.

U nastavku poglavlja donosi se pregled ustroja temeljen na analizi navedenih akata i zapisnika sjednica Izvršnog vijeća. Ustroj se obrađuje kroz sljedeće cjeline: a) predsjednik, potpredsjednici i tajnik, b) radna tijela, c) savjeti i komiteti, d) stručne službe (administracija) Izvršnog vijeća. Unutar svake od cjelina, pregled odredbi i promjena donosi se kronološki, prema mandatnim razdobljima.

a) Predsjednik, potpredsjednici i tajnik

Zakonom o organizaciji i radu Izvršnog vijeća iz 1963. utvrđeno je da Izvršno vijeće ima predsjednika i tajnika, a može imati i potpredsjednike koje bira između svojih članova.

Predsjednik predsjedava sjednicama i utvrđuje njihov dnevni red, potpisuje akte Izvršnog vijeća te koordinira njegov cjelokupni rad.

Tajnika imenuje Republičko vijeće na prijedlog Izvršnog vijeća. Imenuje se na četiri godine i može se ponovno imenovati najduže na još jedan mandat od četiri godine. Tajnik sudjeluje u pripremi sjednica, pomaže predsjedniku u koordiniranju radom Izvršnog vijeća, vodi stručne službe i obavlja druge poslove po nalogu predsjednika.

Temeljem odredbi istog Zakona Izvršno vijeće je moglo, ali nije bilo obvezno izabrati jednog ili više potpredsjednika, pa je zbog toga utvrđeno da predsjednika zamjenjuje jedan od predsjednika odbora. Takva praksa potvrđena je na 1. sjednici Izvršnog vijeća 27. lipnja 1963.⁵¹

⁴⁷ HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH, Zapisnik sjednice od 10. studenoga 1972. i zapisnik sjednice od 5. veljače 1973.

⁴⁸ Usp. čl. 395-402 Ustava SRH i čl. 2 i 14 Ustavnog zakona za provođenje Ustava SRH, NN 8(1974).

⁴⁹ Zakon o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, NN 56(1963).

⁵⁰ Usp. NN 16(1965), 12(1967), 4(1970), 29(1971) i 9(1972).

⁵¹ Usp. HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 27. lipnja 1963.

Do promjene dolazi 1965. kada je utvrđeno da Izvršno vijeće obvezno ima jednog, a može imati i više potpredsjednika.⁵² Od sada predsjednika zamjenjuje potpredsjednik kojeg odredi Izvršno vijeće.

Sukladno navedenim odredbama 14. svibnja 1965. dakle sredinom četvrtog mandatnog razdoblja, izabrana su dva potpredsjednika: Vanja Vranjican za poslove privrede i Dragutin Desput za neprivredne djelatnosti.⁵³ Na dužnosti su ostali do kraja mandatnog razdoblja.

Na 1. sjednici petog mandatnog razdoblja, 11. svibnja 1967. izabrana su dva potpredsjednika: Milan Mišković, te ponovno Dragutin Desput.⁵⁴ Novim tajnikom imenovan je Milan Čačić, dotadašnji javni tužilac za grad Zagreb.

Na 1. sjednici šestog mandatnog razdoblja, 9. svibnja 1969. za potpredsjednike su izabrani Boris Bakrač i Ivo Perišin. Tajnikom je ponovno imenovan Milan Čačić.⁵⁵ S obzirom da je Milan Čačić 1. studenoga 1971. imenovan za republičkog javnog tužitelja, novim tajnikom imenovan je Zlatko Uzelac.⁵⁶

Zbog odlaska na drugu dužnost, 8. rujna 1969. dužnosti potpredsjednika razriješen je Ivo Perišin, a za novog potpredsjednika imenovan je Dušan Reljić.⁵⁷

Na sjednici 5. ožujka 1970. za trećeg potpredsjednika imenovan je Vjekoslav Prpić,⁵⁸ a na sjednici 1. travnja 1970. dogovorena je raspodjela zaduženja između tri potpredsjednika. Boris Bakrač zamjenjuje predsjednika i zadužen je za obrazovanje, kulturu, znanost, zdravstvo, socijalnu zaštitu, proračun, privredno nedovoljno razvijena područja, društveno-političke zajednice i infrastrukturu. Dušan Reljić zadužen je za društveno planiranje, privredni sustav, privredna kretanja, vanjskotrgovinski režim, bankarski sustav, kreditno-monetarni sustav, te zajedno s Borisom Bakračem za infrastrukturu. Vjekoslav Prpić zadužen je za odnose s inozemstvom, unutarnju politiku uključujući i Komisiju za vjerska pitanja, upravu i pravosuđe, te kadrovska pitanja.⁵⁹

Sukladno odredbama Ustavnog zakona iz 1971, Republičko vijeće je 15. rujna 1971. imenovalo 13 novih članova Izvršnog vijeća, po prvi put i izvan reda zastupnika Sabora SRH. Istog dana održana je sjednica Izvršnog vijeća na kojoj su za potpredsjednike imenovani Vjekoslav Prpić i Milan Zjalić.⁶⁰

Na sjednici 21. rujna 1971. raspravljalo se o zaduženjima izabranih potpredsjednika. Nije napravljena formalna podjela, ali je članovima Izvršnog vijeća dana uputa da se za pitanja iz područja unutarnje politike, uključujući i pitanja iz djelokругa Komisije za vjerska pitanja, obraćaju Vjekoslavu Prpiću, a za pitanja iz područja privrede, narodne obrane i boračke zaštite Milanu Zjaliću.⁶¹

Početkom sedmog mandatnog razdoblja za potpredsjednika je imenovan Milan Zjalić, a na sjednici 2. ožujka 1972. kao drugi potpredsjednik imenovan je Milan Rukavina-Šain. Tajnik u ovom mandatnom razdoblju bio je Zlatko Uzelac.

⁵² Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, NN 16(1965).

⁵³ HR-HDA-280. Izvršno vijeće sabora SRH. Zapisnik sjednice od 14. svibnja 1965.

⁵⁴ Isto. Zapisnik sjednice od 11. svibnja 1967.

⁵⁵ Isto. Zapisnik sjednice od 9. svibnja 1969.

⁵⁶ Isto. Zapisnik sjednice od 1. studenoga 1971.

⁵⁷ Isto. Zapisnik sjednice od 8. rujna 1969.

⁵⁸ Isto. Zapisnik sjednice od 5. ožujka 1970.

⁵⁹ Isto. Zapisnik sjednice od 1. travnja 1970.

⁶⁰ Isto. Zapisnik sjednice od 15. rujna 1971.

⁶¹ Isto. Zapisnik sjednice od 21. rujna 1971.

b) Radna tijela

O radnim tijelima Izvršno vijeće raspravljalo je već na 1. sjednici 27. lipnja 1963.⁶² Predloženi su predsjednici i članovi ukupno 11 radnih tijela (5 odbora i 6 komisija): 1. Odbor za unutrašnju politiku, 2. Odbor za privredu, 3. Odbor za društvene službe, 4. Odbor za društveno planiranje, 5. Odbor narodne obrane, 6. Administrativna komisija, 7. Komisija za pomilovanja, 8. Komisija za odlikovanja, 9. Komisija za boračka pitanja, 10. Komisija za kadrove, 11. Komisija za privredne veze s inozemstvom.⁶³ O poslovima što su ih ta radna tijela obavljala, može se zaključiti već iz njihovih naziva. Ovakav ustroj izmijenjen je već u prosincu 1963. Zakonom o organizaciji i radu Izvršnog vijeća. Odredbe o odborima i komisijama i njihovom djelokrugu utvrđene su u čl. 15-22.⁶⁴ Utvrđeno je da odbori prate i koordiniraju rad republičkih tijela uprave, razmatraju nacрте propisa koje ta tijela predlažu, te im daju obvezujuća mišljenja. U obavljanju poslova surađuju sa saborskim odborima i komisijama. Predsjednika i članove odbora bira Izvršno vijeće. Predsjednici se biraju između članova Izvršnog vijeća, a ostali članovi odbora između članova Izvršnog vijeća, funkcionara republičkih tijela uprave i predstavnika drugih organizacija.

Umjesto dotadašnjih 5, osnovana su 4 stalna odbora: 1. Odbor za unutrašnju politiku, 2. Odbor za privredu, 3. Odbor za društvene službe i 4. Odbor za društveno planiranje. Osnovane su i 4 stalne komisije: 1. Administrativna komisija, 2. Komisija za pomilovanja, 3. Kadrovska komisija i 4. Komisija za vjerska pitanja. Predsjednika i članove Administrativne komisije i Komisije za pomilovanja Izvršno vijeće imenuje između svojih članova, a predsjednika i članove drugih komisija između svojih članova i republičkih funkcionara.

U istom razdoblju djelovalo je niz privremenih komisija osnovanih za rješavanje pojedinačnih pitanja. To potvrđuje zapisnik sjednice održane 27. siječnja 1964. na kojoj se raspravljalo o radu i ukidanju pojedinih komisija. Utvrđeno je da s radom i dalje nastavlja Komisija za prihvaćanje iseljenika-povratnika, a ukida se ukupno 13 komisija: 1. Komisija za proučavanje sistema stručnog obrazovanja kadrova, 2. Komisija za pripremanje materijala potrebnih za usklađivanje republičkih propisa s Ustavom, 3. Komisija za razmatranje mjera za otklanjanje posljedica od elementarnih nepogoda, 4. Komisija za teritorijalne podjele općina i kotara, 5. Komisija za proučavanje raspodjele prihoda i zajedničkih izvora prihoda i pitanje budžetiranja, 6. Komisija za razmatranje problema, koordiniranje rada, zauzimanje načelnih stavova i davanje mišljenja i prijedloga za izradu teza i nacрта zakona i drugih propisa za sprovođenje novog Ustava SRH, 7. Komisija za Zakon o sprovođenju Ustava, 8. Komisija za zakone o izborima za zastupnike Sabora i odbornike općinskih i kotarskih skupština, 9. Komisija za Zakon o Izvršnom vijeću Sabora SRH, 10. Komisija za Zakon o republičkoj upravi, 11. Komisija za Zakon o Ustavnom sudu Hrvatske, 12. Komisija za predstavke i pritužbe, 13. Komisija za Bujštinu.⁶⁵

⁶² Isto. Zapisnik sjednice od 27. lipnja 1963.

⁶³ Usp. Odluka o imenovanju predsjednika i članova odbora i komisija Izvršnog vijeća Sabora, *NN* 31(1963).

⁶⁴ *NN* 56(1963).

⁶⁵ HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 27. siječnja 1964.

Također, osnivane su i zajedničke komisije Izvršnog vijeća i Sabora SRH. Kao zajednička komisija Republičkog vijeća, Organizaciono-političkog vijeća i Izvršnog vijeća osnovana je u veljači 1965. Komisija za pitanja uprave.⁶⁶

Do novih promjena u vezi s radnim tijelima dolazi tijekom druge polovice 1965. zbog usklađivanja njihovog rada sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća iz travnja 1965.⁶⁷ Sa zadaćom provedbe tog usklađivanja osnovana je u svibnju 1965. posebna Komisija za izradu Poslovnika o organizaciji i radu Izvršnog vijeća.⁶⁸

Istim Zakonom utvrđeno je da odbori i druga radna tijela više ne mogu donositi zaključke obvezne za republička tijela uprave. Za donošenje rješenja u poslovima iz nadležnosti Izvršnog vijeća osnivaju se komisije.

Iako je postojala zakonska mogućnost osnivanja odbora, Izvršno vijeće je u narednom razdoblju umjesto odbora formiralo radne grupe sastavljene od svojih članova. Takve radne grupe nemaju stalni karakter, već se formiraju prema potrebi.

Za rješavanje složenijih pitanja osnivaju se povremene komisije, u koje se pored članova Izvršnog vijeća imenuju i republički sekretari, drugi republički funkcionari i predstavnici stručnih udruženja.

Uz ove povremene radne grupe i komisije, s radom su nastavile i stalne komisije Izvršnog vijeća predviđene zakonom. Za razliku od radnih grupa i privremenih komisija, čiji je rad vezan uz pripremnu fazu sjednica Izvršnog vijeća, stalne komisije samostalno odlučuju u okviru dobivenih ovlaštenja.⁶⁹ Do kraja četvrtog mandatnog razdoblja djelovale su sljedeće stalne komisije: 1. Administrativna komisija, 2. Kadrovska komisija, 3. Komisija za odlikovanja, 4. Komisija za pomilovanja, 5. Komisija za vjerska pitanja, 6. Komisija za određivanje plaća funkcionarima koje imenuje Izvršno vijeće.⁷⁰

Na 1. sjednici petog mandatnog razdoblja održanoj 11. svibnja 1967. imenovani su novi predsjednici i članovi sljedećih 7 komisija: 1. Administrativna komisija, 2. Komisija za pomilovanja, 3. Kadrovska komisija, 4. Komisija za odlikovanja, 5. Komisija za provedbu Zakona o republičkoj upravi, 6. Komisija za određivanje naknada funkcionarima koje imenuje i koje postavlja Izvršno vijeće, 7. Republička komisija za iznimno priznavanje prava na mirovinu.⁷¹ U listopadu 1967. kao radno tijelo osnovan je Odbor za odnose s inozemstvom, a u ožujku 1968. osnovana je i Komisija za kulturne veze s inozemstvom.⁷²

Tijekom ovog mandatnog razdoblja osnovano je nekoliko radnih grupa: Radna grupa za pomoć Ujedinjenoj Arapskoj Republici (lipanj 1967), Radna grupa za fi-

⁶⁶ Odluka o osnivanju Komisije za pitanja uprave, *NN* 7(1965).

⁶⁷ *NN* 16(1965).

⁶⁸ HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 14. svibnja 1965.

⁶⁹ Usp. HR-HDA-1081. Sabor SRH. 9.5.1.2. Materijali za sjednice Republičkog vijeća, Materijali za 16. sjednicu 24. lipnja 1966, Izvještaj o radu Izvršnog vijeća Sabora SRH za 1965. godinu, br. 628(1968).

⁷⁰ HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 14. svibnja 1965.

⁷¹ Isto. Zapisnik sjednice od 11. svibnja 1967; Usp. Rješenje o imenovanju i razrješenju predsjednika i članova komisija Izvršnog vijeća, *NN* 22(1967) i Rješenje o razrješenju i imenovanju članova Komisije za vjerska pitanja Izvršnog vijeća Sabora, *NN* 32(1967).

⁷² Isto. Zapisnik sjednice od 19. listopada 1967. i Odluka o osnivanju Komisije Izvršnog vijeća Sabora za kulturne veze s inozemstvom, *NN* 14(1968).

nanciranje državnih tijela (ožujak 1968) i Radna grupa za sistem sufinanciranja Republike na području neprivrednih investicija (ožujak 1968).⁷³

Na 1. sjednici šestog mandatnog razdoblja održanoj 9. svibnja 1969. imenovani su predsjednici i članovi 8 postojećih komisija. To su: 1. Administrativna komisija, 2. Komisija za pomilovanja, 3. Kadrovska komisija, 4. Komisija za vjerska pitanja, 5. Komisija za odlikovanja, 6. Komisija za provedbu zakona o upravi, 7. Komisija za određivanje naknada funkcionarima koje imenuje ili postavlja Izvršno vijeće, 8. Republička komisija za iznimno priznavanje prava na mirovinu.

Na znanje je primljena informacija o sastavu Komisije za kulturne veze s inozemstvom, usvojen je prijedlog o osnivanju Komisije za pitanja organizacije i rada Izvršnog vijeća, a umjesto Komisije za stambena pitanja oformljena je radna grupa.⁷⁴

Na sjednici 13. svibnja 1969. potvrđena je dotadašnja praksa uključivanja svih članova u rad Izvršnog vijeća.⁷⁵ Utvrđeno je da Izvršno vijeće o svim pitanjima kao kolektivno tijelo odlučuje u sjednicama. Svakom članu dodijeljena je grupa poslova za čije je koordiniranje zadužen. Za privredne poslove zadužen je potpredsjednik Ivo Perišin, a za neprivredne potpredsjednik Boris Bakrač. Unutar privrednih poslova, zaduženja su podijeljena na sljedeći način: Dušan Reljić za energetiku (nafta, plin, ugljen, elektroprivreda i kemija), tekstilnu industriju i industriju gume, Bohumil Bernašek za crnu i obojenu metalurgiju, mašingradnju, metaloprerađivačku i elektroindustriju, Milan Zjalić za poljoprivredu i prehrambenu industriju, industriju duhana, šumarstvo, drvenu industriju i vodoprivredu, Nikola Gril za turizam, unutrašnju trgovinu, ugostiteljstvo, pomorstvo i luke, Ervin Nonveiller za infrastrukturu (promet, građevinarstvo, stambeno-komunalna djelatnost) i vodoprivredu te Agata Pavlinić za plan i privredne financije. Unutar neprivrednih poslova zaduženja su podijeljena na sljedeći način: Ivo Jurković za znanost, Vjekoslav Prpić za odnose s inozemstvom, Ivo Margan za zdravstvo, socijalnu zaštitu, socijalno osiguranje i radne odnose, Veseljko Velčić za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu te Zvonko Špoljar za financiranje društveno-političkih zajednica, republički proračun, unutarnju politiku, upravu i pravosuđe.

Tijekom 1969. i 1970. djelovale su sljedeće privremene komisije: Komisija za verifikaciju ekonomskih mogućnosti pojedinih općina za sufinanciranje školovanja polaznika škola II. stupnja, Komisija za razmatranje programa rada republičkih organa, Komisija za pripremu konstituiranja Republičke zajednice za financiranje usmjerenog obrazovanja, Komisija za naučno-tehničke informacije i komunikacije, Republička komisija za društveno planiranje, Odbor za koordinaciju međunarodne naučne i tehničke suradnje, te Komisija za program izgradnje mreže autoputova u SRH.⁷⁶

Na sjednici 22. travnja 1970. Izvršno vijeće zaključilo je da će se organizirati kao kolegijalno tijelo, napuštajući time dotadašnju resornu podjelu između članova.

⁷³ Isto. Zapisnik sjednice od 26. lipnja 1967. i zapisnik sjednice od 26. ožujka 1968.

⁷⁴ Isto. Zapisnik sjednice od 9. svibnja 1969; Usp. Rješenje o imenovanju i razrješenju predsjednika i članova komisija Izvršnog vijeća Sabora, NN 26(1969).

⁷⁵ Isto. Zapisnik sjednice od 13. svibnja 1969.

⁷⁶ Isto. Zapisnik sjednice od 14. srpnja 1969, zapisnik sjednice od 30. rujna 1969., zapisnik sjednice od 13. studenoga 1969, zapisnik sjednice od 26. prosinca 1969. i zapisnik sjednice od 8. prosinca 1970; Usp. i Rješenje o osnivanju i imenovanju predsjednika i članova Republičke komisije za društveno planiranje pri Izvršnom vijeću Sabora, NN 12(1970). i Odluku o osnivanju Odbora Izvršnog vijeća Sabora za koordinaciju međunarodne naučne i tehničke suradnje, NN 15(1970).

Raspravljalo je i o postojećim komisijama te prijedlozima za osnivanje nekih novih komisija (agrar, istraživanja i davanje koncesija, prometna valorizacija Hrvatske).⁷⁷

Na tragu tih zaključaka, na sjednici 14. srpnja 1970. razmatran je nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća te prijedlog za osnivanje komisija. Zaključeno je da se ne osniva puno radnih tijela, već da se ona ustroje za tri velika područja: unutrašnju i vanjsku politiku, društvene službe i privredu.⁷⁸

Na sjednici 3. prosinca 1970. utvrđena je nova organizacija Izvršnog vijeća. Ocijenjena je kao privremena, ali nužna zbog efikasnijeg rada i rješavanja zadaća postavljenih pred Izvršno vijeće. Ustrojena su 3 odbora: 1. Odbor za unutrašnju politiku, 2. Odbor za privredu i 3. Odbor za društvene djelatnosti. Ukinute su sljedeće komisije: 1. Komisija za provedbu Zakona o republičkoj upravi, 2. Komisija za organizaciju i rad Izvršnog vijeća, 3. Komisija za utvrđivanje nagrade osobnih dohodaka funkcionarima koje imenuje Izvršno vijeće, 4. Komisija za razmatranje programa republičkih organa i 5. Komisija za praćenje mjera za poboljšanje likvidnosti u privredi. Umjesto dotadašnjih Komisije za kadrovska pitanja i Komisije za administrativna pitanja, ustrojena je jedinstvena Komisija za kadrovska i administrativna pitanja.⁷⁹ U vezi s daljnjim radom zaključeno je da se na sjednicama Izvršnog vijeća odlučuje o društvenom planu i proračunu, značajnijim financijskim i kadrovskim pitanjima, prijedlozima važnijih zakona i drugim ključnim pitanjima iz „ustavne izvršno-političke funkcije Izvršnog vijeća“. Ostale poslove u ime Izvršnog vijeća samostalno rješavaju odbori, uz obvezu dostave skraćenih zapisnika odborskih sjednica svim članovima Izvršnog vijeća.

Krajem 1970. i prve polovice 1971. osnovano je još nekoliko komisija: Komisija za vanjske migracije, Komisija za pitanja samoupravnog i društvenog dogovaranja u oblasti stjecanja i raspodjele dohotka te Komisija za Republički prostorni plan.⁸⁰

Da je doista bila riječ o privremenoj organizaciji, potvrđuju daljnje promjene ustroja tijekom 1971, poduzete s ciljem usklađivanja rada Izvršnog vijeća s predstojećim ustavnim promjenama i prijenosom dijela poslova s federacije na republike.⁸¹

Na sjednici 3. lipnja 1971. zaključeno je da će se Izvršno vijeće organizirati na resornoj osnovi, pa su Komisiji Sabora SRH za ustavna pitanja predložene izmjene Ustava SRH koje će omogućiti da članovi Izvršnog vijeća upravljaju pojedinim republičkim tijelima uprave, te da se osim iz reda zastupnika Sabora SRH biraju i između javnih, znanstvenih, privrednih i drugih osoba.⁸² To je formalno-pravno regulirano donošenjem Ustavnog zakona o promjenama Ustava SRH u srpnju 1971.⁸³

Na sjednici 21. rujna 1971. zaključeno je da dotadašnji način rada putem odbora i radnih grupa nije svrsishodan, pa su njihovi poslovi raspodijeljeni onim članovima Izvršnog vijeća koji su istovremeno i članci pojedinih republičkih tijela. Bohu-

⁷⁷ Isto. Zapisnik sjednice od 22. travnja 1970.

⁷⁸ Isto. Zapisnik sjednice od 14. srpnja 1970.

⁷⁹ Isto. Zapisnik sjednice od 3. prosinca 1970.

⁸⁰ Usp. Odluka o osnivanju Komisije Izvršnog vijeća Sabora za vanjske migracije, *NN* 55(1970); HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 19. siječnja 1971; Odluka o osnivanju Komisije Izvršnog vijeća Sabora za Republički prostorni plan, *NN* 24(1971).

⁸¹ HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 23. ožujka 1971.

⁸² Isto. Zapisnik sjednice od 3. lipnja 1971.

⁸³ Usp. čl. 1 Ustavnog zakona o promjenama Ustava SRH, *NN* 29(1971).

mil Bernašek preuzeo je poslove Radne grupe za pripremu dokumentacije o razvoju programa energetike i za pripremu izgradnje nuklearne elektrane sa SR Slovenijom i Radne grupe za pitanja cijena, Antun Babić poslove Radne grupe za izradu elaborata o razvojnoj politici i sistemu proširene reprodukcije u turizmu, a Ratko Karlović poslove Radne grupe za vanjskotrgovinski i devizni režim. Poslove Komisije za pitanja samoupravnog i društvenog dogovaranja u oblasti stjecanja i raspodjele dohotka preuzeo je Vladimir Dobec, poslove Odbora za koordinaciju međunarodne naučne i tehničke suradnje Ivan Jurković, a poslove Komisije za republički prostorni plan Zvonko Petrinović. S radom su nastavile sljedeće stalne komisije: Komisija za odlikovanja, Komisija za pomilovanja, Komisija za stambena pitanja, Komisija za kadrovska i administrativna pitanja i Komisija za vjerska pitanja.⁸⁴

Unatoč resornoj podjeli poslova između članova, do kraja 1971. osnovano je nekoliko privremenih radnih tijela: Komisija za ratne pripreme u oblasti pomorstva, Komisija za izradu prijedloga o načinu korištenja sredstava federacije za investicije u privredi prenesenih na SRH, Radna grupa za pitanja tržišta i cijena i Komisija za utvrđivanje anonimnog dijela kapitala saveznih banaka, po metodologiji nacrtu zakona koji je utvrdilo Predsjedništvo Sabora SRH i Izvršno vijeće.⁸⁵

Tijekom sedmog mandatnog razdoblja s radom su nastavile sljedeće stalne komisije: Komisija za kadrovska i administrativna pitanja (od 18. travnja 1972. ponovno podijeljena na Administrativnu komisiju i Kadrovsku komisiju), Komisija za odlikovanja, Komisija za pomilovanja, Komisija za stambena pitanja, Komisija za vjerska pitanja, Komisija za kulturne veze s inozemstvom i Komisija za vanjske migracije.⁸⁶

Također, osnovano je više privremenih radnih tijela: Komisija za mobilizacijske pripreme i Komisija za koordinaciju ratnih priprema u privrednim djelatnostima (lipanj 1972), Komisija za analizu poslovanja s inozemstvom Kreditne banke Zagreb i investiciono-komercijalne banke Split i Komisija za izradu nacrtu zakona o znanstvenom radu (prosinac 1972), Komisija za koordinaciju rada na izradi programa dugoročnog razvoja poljoprivrede i prehrambene industrije SRH i Radna grupa za izradu nacrtu jedinstvenog republičkog zakona o inspekcijskim službama (ožujak 1973), Komisija za rješavanje sporova između Republičke zajednice za financiranje usmjerenog obrazovanja i zajednica usmjerenog obrazovanja (siječanj 1974), Odbor za praćenje formiranja financijskih sredstava i realizaciju Plana razvoja Radio televizije Zagreb (ožujak 1974), te Komisija za razmatranje problematike sanacije poduzeća „Marko Orešković“, Lički Osik (travanj 1974).⁸⁷

⁸⁴ HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 21. rujna 1971.

⁸⁵ Isto. Zapisnik sjednice od 14. srpnja 1971, zapisnik sjednice od 21. listopada 1971, zapisnik sjednice od 14. prosinca 1971. i zapisnik sjednice od 25. prosinca 1971.

⁸⁶ Isto. Zapisnik sjednice od 18. travnja 1972; Rješenje o imenovanju i razrješenju predsjednika i članova komisija Izvršnog vijeća Sabora, *NN* 21(1972); Rješenje o imenovanju predsjednika i člana i razrješenju predsjednika Komisije za pomilovanja Izvršnog vijeća Sabora, *NN* 1(1974); Odluka o davanju na korištenje stanova kojima raspolaže Izvršno vijeće Sabora i o osnivanju Komisije za stambena pitanja Izvršnog vijeća Sabora, *NN* 21(1972); Rješenje o imenovanju i razrješenju predsjednika i članova Komisije Izvršnog vijeća Sabora za kulturne veze s inozemstvom, *NN* 11(1974); Rješenje o imenovanju predsjednika Komisije Izvršnog vijeća Sabora za vanjske migracije, *NN* 23(1972).

⁸⁷ Usp. HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnici sjednica od 7. i 9. lipnja 1972, 5. prosinca 1972, 18. prosinca 1972, 9. ožujka 1973, 20. ožujka 1973, 27. ožujka 1973, 30. siječnja 1974, 1. ožujka 1974. i 27. travnja 1974.

c) Savjeti i komiteti

Zakonom o organizaciji i radu Izvršnog vijeća iz 1963. i 1965. utvrđeno je da se kao savjetodavna tijela za pojedina poslovna područja osnivaju stručni savjeti. Predsjednika i njihove članove imenuje Izvršno vijeće. U promatranom razdoblju osnovana su 4 savjeta: 1. Ekonomski savjet, 2. Pravni savjet, 3. Savjet za odnose s inozemstvom i 4. Savjet za zaštitu i unapređenje čovjekove okoline.⁸⁸ Osnovana su i 3 komiteta: 1. Komitet Izvršnog vijeća Sabora za turizam, 2. Komitet Izvršnog vijeća Sabora za ekonomske odnose s inozemstvom i 3. Komitet Izvršnog vijeća Sabora za koordinaciju poslova u oblasti cijena. Osnivanje savjeta i komiteta, poslovi koje obavljaju, te imenovanje i razrješenje predsjednika i članova, utvrđivano je pojedinačnim odlukama i rješenjima. Njihov pregled donosi se u nastavku poglavlja.

Ekonomski savjet osnovan je kao savjetodavno tijelo na području privrede u veljači 1964.⁸⁹ Predsjednici Savjeta bili su Vladimir Stipetić (do 30. listopada 1967. i opet od 21. rujna 1971) i Milan Mesarić (od 30. listopada 1967. do 21. rujna 1971).

U travnju 1964. kao savjetodavno tijelo osnovan je Pravni savjet.⁹⁰ Predsjednici Savjeta bili su Aleksandar Goldštajn (od 23. travnja 1964. do 22. svibnja 1965), Miljenko Protega (od 22. svibnja 1965. do 11. svibnja 1967) i Martin Vedriš (od 11. svibnja 1967. do 21. rujna 1971). Na sjednici 21. rujna 1971. za rad Savjeta zadužen je Novak Pribičević, s obvezom izrade prijedloga o daljnjem statusu Savjeta. Na sjednici 2. prosinca 1971. zaključeno je da se status Savjeta ne treba mijenjati, a da se zbog velike zastupljenosti privrednih poslova u radu Izvršnog vijeća u Savjet trebaju imenovati i stručnjaci iz privrednog prava.⁹¹

Kao savjetodavno tijelo za poslove vanjske politike i međunarodnih odnosa 19. listopada 1967. osnovan je Savjet Izvršnog vijeća Sabora za odnose s inozemstvom.⁹² Predsjednici Savjeta bili su Vjekoslav Prpić (od 19. listopada 1967. do 21. rujna 1971), Josip Šentija (od 21. rujna 1971. do 18. siječnja 1972), Ratko Karlović (od 18. siječnja do 2. ožujka 1972), Novak Pribičević (od 2. ožujka 1972. do 7. studenoga 1973) i Zlatko Uzelac (od 7. studenoga 1973).⁹³

Odlukom od 11. travnja 1969. osnovan je Komitet Izvršnog vijeća Sabora za turizam.⁹⁴ Za predsjednika Komiteta imenovan je Nikola Gril, član Izvršnog vijeća.⁹⁵

Odlukom od 16. svibnja 1972. osnovan je Komitet Izvršnog vijeća Sabora za ekonomske odnose s inozemstvom.⁹⁶ Za predsjednika Komiteta imenovan je Ratko

⁸⁸ Usp. čl. 23 Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, *NN* 56(1963) i čl. 20 Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća (prečišćeni tekst), *NN* 28(1965).

⁸⁹ Odluka o osnivanju Ekonomskog savjeta Izvršnog vijeća Sabora, *NN* 8(1964).

⁹⁰ Odluka o osnivanju Pravnog savjeta, *NN* 16(1964).

⁹¹ Usp. HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 2. prosinca 1971.

⁹² Odluka o osnivanju Savjeta Izvršnog vijeća Sabora za odnose s inozemstvom, *NN* 46(1967).

⁹³ Usp. rješenja i odluke o imenovanju i razrješenju predsjednika, članova i tajnika Savjeta Izvršnog vijeća za odnose s inozemstvom, *NN* 46(1967), 34(1969), 11(1972), 20(1973), 49(1973), te HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 21. rujna 1971.

⁹⁴ Odluka o osnivanju Komiteta Izvršnog vijeća Sabora za turizam, *NN* 24(1969).

⁹⁵ Rješenje o imenovanju predsjednika, članova i tajnika Komiteta Izvršnog vijeća Sabora za turizam, *NN* 54(1969).

⁹⁶ Odluka o osnivanju Komiteta Izvršnog vijeća Sabora za ekonomske odnose s inozemstvom, *NN* 23(1972).

Karlović, član Izvršnog vijeća, a za njegovog zamjenika Franjo Raknić, funkcionar u Izvršnom vijeću.⁹⁷

Odlukom od 20. ožujka 1973. osnovan je Komitet Izvršnog vijeća Sabora za koordinaciju poslova u oblasti cijena.⁹⁸ Predsjednikom Komiteta imenovan je Vladimir Stipetić.⁹⁹

Kao savjetodavno tijelo za poslove zaštite okoliša 15. svibnja 1973. osnovan je Savjet za zaštitu i unapređenje čovjekove okoline.¹⁰⁰ Za predsjednika je imenovan Zvonko Petrinović, član Izvršnog vijeća i republički sekretar za urbanizam, građevinarstvo, stambene i komunalne poslove.¹⁰¹

Na sjednici Izvršnog vijeća 30. siječnja 1974. raspravljalo se o potrebi osnivanja savjetodavnog tijela za poslove energetike, pa je početkom idućeg mandatnog razdoblja u lipnju 1974. osnovan Savjet za energetiku Izvršnog vijeća.¹⁰²

d) Stručne službe

Zakonom o organizaciji i radu Izvršnog vijeća iz 1963. utvrđeno je da stručne, administrativne i tehničke poslove u vezi s radom Izvršnog vijeća obavljaju njegove stručne službe.¹⁰³

Umjesto ranijeg Administrativnog sekretarijata, početkom 1964. ustrojeno je Tajništvo Izvršnog vijeća u kojem su objedinjene sve službe potrebne za rad Izvršnog vijeća i njegovih tijela. Unutar Tajništva ustrojene su sljedeće organizacijske jedinice: 1. Biro tajnika, 2. Biro za konzularne poslove, 3. Biro za predstavke i pritužbe, 4. Uprava za kadrovske poslove, 5. Uprava za opće poslove i 6. Referada za narodnosti.¹⁰⁴

Pored navedenih stručnih službi, za obavljanje poslova iz područja zakonodavstva i informiranja osnovani su 1965. Sekretarijat za zakonodavstvo i Sekretarijat za informacije.¹⁰⁵ Za obavljanje poslova protokola, te upravljanje i održavanje imovine u društvenom vlasništvu ustrojena je Direkcija zajedničkih službi.

Uredbom o stručnim službama Izvršnog vijeća iz ožujka 1967. ustrojene su sljedeće stručne službe: 1. Kabinet predsjednika Izvršnog vijeća, 2. Biro tajnika Izvršnog vijeća, 3. Biro za konzularne poslove, 4. Uprava za kadrovske poslove, 5. Biro za predstavke i pritužbe, 6. Uprava za opće poslove i 7. Stručna služba Komisije za vjerska pitanja.¹⁰⁶

⁹⁷ Rješenje o imenovanju predsjednika, zamjenika predsjednika i članova Komiteta Izvršnog vijeća Sabora za ekonomske odnose s inozemstvom, *NN* 48(1972).

⁹⁸ Odluka o osnivanju Komiteta za koordinaciju poslova u oblasti cijena, *NN* 12(1973).

⁹⁹ Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Komiteta Izvršnog vijeća Sabora za koordinaciju poslova u oblasti cijena, *NN* 19(1973).

¹⁰⁰ Odluka o osnivanju Savjeta Izvršnog vijeća Sabora za zaštitu i unapređenje čovjekove okoline, *NN* 21(1973).

¹⁰¹ Rješenje o imenovanju predsjednika i članova Savjeta Izvršnog vijeća Sabora za zaštitu i unapređenje čovjekove okoline, *NN* 25(1973).

¹⁰² Usp. HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 30. siječnja 1974. i Odluka o osnivanju Savjeta za energetiku Izvršnog vijeća, *NN* 27(1974).

¹⁰³ Zakon o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, *NN* 56(1963).

¹⁰⁴ HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Izvještaj o radu Izvršnog vijeća Sabora SRH za 1964. godinu.

¹⁰⁵ Usp. čl. 14-17 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, *NN* 16(1965) i čl. 31-40 Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća (prečišćeni tekst), *NN* 28(1965).

¹⁰⁶ Uredba o stručnim službama u Izvršnom vijeću, *NN* 12(1967).

U siječnju 1970. s radom je prestala Direkcija zajedničkih službi, a poslove protokola i upravljanje reprezentativnim objektima preuzeo je novoosnovani Republički protokol. Ostale poslove iz njezinog djelokruga preuzele su stručne službe Sabora SRH i Izvršnog vijeća.¹⁰⁷

Posebnom Odlukom od 15. siječnja 1970. osnovana je i Služba dežurstva Izvršnog vijeća.¹⁰⁸ Na sjednici 3. prosinca 1970. utvrđeno je da Tajništvo Izvršnog vijeća čine: tajnik, pomoćnik tajnika, stručne službe u Izvršnom vijeću i stručne službe odbora Izvršnog vijeća. Kolegij Tajništva čine: tajnik, pomoćnik tajnika, tajnici odbora Izvršnog vijeća i voditelji stručnih službi u Izvršnom vijeću.¹⁰⁹

Na sjednici 5. prosinca 1972. odlučeno je da se Biro za predstave i pritužbe izdvoji iz stručnih službi Izvršnog vijeća i kao služba saborske Komisije za predstave i pritužbe pripoji stručnim službama Sabora SRH.¹¹⁰

Tijekom 1973. osnovane su stručne službe pojedinih savjeta i komiteta Izvršnog vijeća: Stručna služba Komiteta za ekonomske odnose s inozemstvom i Informativna služba Izvršnog vijeća Sabora u Beogradu (6. srpnja 1973), te Stručna služba Savjeta za odnose s inozemstvom (19. prosinca 1973).¹¹¹

IV. Osnovna obilježja rada Izvršnog vijeća

Izvršno vijeće o poslovima iz svoje nadležnosti odlučuje na sjednicama. Odrredbe o načinu rada u sjednicama definirane su zakonima i poslovnica o radu Izvršnog vijeća. Određeno je da sjednice saziva predsjednik. Prijedlog za sazivanje sjednice može podnijeti bilo koji član Izvršnog vijeća, republički sekretar ili funkcionar republičkog tijela uprave. Na zahtjev tri člana sazivanje sjednice je obvezno. Osim članova Izvršnog vijeća, pravo sudjelovanja na sjednicama imaju i republički sekretari, a mogu se pozivati i predsjednici općinskih i kotarskih skupština, te predstavnici radnih i drugih organizacija. Akti koje donosi Izvršno vijeće su uredbе, odluke, uputstva i rješenja.¹¹²

Iz sadržaja zapisnika sjednica vidljivo je da je Izvršno vijeće donosilo godišnje, tromjesečne i mjesečne planove rada i održavanja sjednica te analiziralo postignute rezultate. U tim analizama najčešće se ukazuje na potrebu povećanja efikasnosti u odlučivanju zbog velikog broja točaka dnevnog reda sjednica. S tim ciljem, u pripremi planova sjednica zahtijeva se sistematizacija predloženih točaka prema važnosti i srodnosti problematike na koju se odnose. Također, ukazuje se i na potrebu pripreme što kvalitetnijih materijala za sjednice i nacrtak akata koje Izvršno vijeće treba usvojiti.¹¹³

U nastavku ovog poglavlja se na temelju analize sadržaja zapisnika sjednica ukazuje na upravna područja na kojima je bilo težište rada Izvršnog vijeća po mandatnim razdobljima. Za svaku godinu unutar jednog mandatnog razdoblja točke

¹⁰⁷ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, NN 4(1970).

¹⁰⁸ Odluka o osnivanju Službe dežurstva Izvršnog vijeća Sabora, NN 5(1970).

¹⁰⁹ HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnik sjednice od 3. prosinca 1970.

¹¹⁰ Isto. Zapisnik sjednice od 5. prosinca 1972.

¹¹¹ Isto. Zapisnik sjednice od 6. srpnja 1973. i zapisnik sjednice od 19. prosinca 1973.

¹¹² Vidi opširnije čl. 9-14 Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća, NN 56(1963) i čl. 9-15 Zakona o organizaciji i radu Izvršnog vijeća (prečišćeni tekst), NN 28(1965).

¹¹³ Usp. HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora SRH. Zapisnici sjednica od 27. siječnja 1964, 20. veljače 1964, 7. veljače 1967, 5. ožujka 1970. i 1. veljače 1972.

dnevnog reda sjednica razvrstane su u nekoliko upravnih područja: 1. Privreda, republički proračun i financije, 2. Središnja tijela vlasti, republička i lokalna uprava, 3. Pravosuđe, unutarnji poslovi i opća pitanja unutarnje politike, 4. Obrazovanje, znanost i kultura, 5. Zdravstvo i socijalna politika, 6. Radni odnosi i mirovinski sustav, 7. Vanjska politika i međunarodni odnosi. Donose se i podaci o broju održanih sjednica i razmatranih točaka dnevnog reda za cijela mandatna razdoblja odnosno za svaku od godina unutar jednog mandatnog razdoblja.

U četvrtom mandatnom razdoblju Izvršno vijeće održalo je 168 sjednica: 14 sjednica 1963, 31 sjednicu 1964, 48 sjednica 1965, 51 sjednicu 1966. i 24 sjednice do svibnja 1967. Razmatrano je ukupno 1025 točaka dnevnog reda: 113 točaka 1963, 239 točaka 1964, 283 točke 1965, 252 točke 1966, te 138 točaka do svibnja 1967.

Zastupljenost pitanja iz pojedinih upravnih područja tijekom ovog mandatnog razdoblja, iskazano po godinama, prikazuje tablica u nastavku.¹¹⁴

Upravno područje	Točke dnevnog reda po godinama									
	Broj točaka dnevnog reda					%				
	VI.-XII. 1963.	1964.	1965.	1966.	I.-V. 1967.	VI.-XII. 1963.	1964.	1965.	1966.	I.-V. 1967.
Privreda, republički proračun i financije	49	102	130	109	52	43,36	42,68	45,94	43,25	37,68
Središnja tijela vlasti, republička i lokalna uprava	33	50	57	48	28	29,20	20,92	20,14	19,05	20,30
Pravosuđe, unutarnji poslovi i opća pitanja unutarnje politike	5	19	24	28	22	4,42	7,95	8,48	11,12	15,94
Obrazovanje, znanost i kultura	14	31	30	37	14	12,39	12,97	10,60	14,68	10,14
Zdravstvo i socijalna politika	10	25	18	11	14	8,85	10,46	6,36	4,36	10,14
Radni odnosi i mirovinski sustav	2	10	18	16	5	1,78	4,18	6,36	6,35	3,62
Vanjska politika i međunarodni odnosi	-	2	6	3	3	-	0,84	2,12	1,19	2,18

Tablica III. Analiza dnevnog reda sjednica Izvršnog vijeća u četvrtom mandatnom razdoblju

Tijekom petog mandatnog razdoblja Izvršno vijeće održalo je 97 sjednica: 30 sjednica 1967, 49 sjednica 1968. te 18 sjednica do svibnja 1969. Razmatrano je ukupno 619 točaka dnevnog reda: 167 točaka 1967, 316 točaka 1968. te 136 točaka do svibnja 1969. godine.

Zastupljenost pitanja iz pojedinih upravnih područja tijekom ovog mandatnog razdoblja, iskazano po godinama, prikazuje tablica u nastavku.

¹¹⁴ U analizu nije uključena točka dnevnog reda „razno“, pod kojom su na kraju sjednica razmatrana razna kraća pitanja iz svih upravnih područja.

Upravno područje	Točke dnevnog reda po godinama					
	Broj točaka dnevnog reda			%		
	V.-XII. 1967.	1968.	I.-V. 1969.	V.-XII. 1967.	1968.	I.-V. 1969.
Privreda, republički proračun i financije	63	134	50	37,72	42,41	36,76
Središnja tijela vlasti, republička i lokalna uprava	52	75	36	31,14	23,73	26,47
Pravosuđe, unutarnji poslovi i opća pitanja unutarnje politike	11	36	14	6,59	11,39	10,29
Obrazovanje, znanost i kultura	21	19	13	12,58	6,01	9,56
Zdravstvo i socijalna politika	8	23	7	4,79	7,28	5,15
Radni odnosi i mirovinski sustav	6	25	10	3,59	7,91	7,35
Vanjska politika i međunarodni odnosi	6	4	6	3,59	1,27	4,42

Tablica IV. Analiza dnevnog reda sjednica Izvršnog vijeća u petom mandatom razdoblju

Tijekom šestog mandatnog razdoblja Izvršno vijeće održalo je 199 sjednica: 49 sjednica 1969, 83 sjednice 1970. te 67 sjednica 1971.¹¹⁵ Razmatrano je ukupno 1007 točaka dnevnog reda: 244 točke 1969, 465 točaka 1970. te 298 točaka 1971. Zastupljenost pitanja iz pojedinih upravnih područja tijekom ovog mandatnog razdoblja, iskazano po godinama, prikazuje tablica u nastavku.

Upravno područje	Točke dnevnog reda po godinama					
	Broj točaka dnevnog reda			%		
	V.-XII. 1969.	1970.	1971.	V.-XII. 1969.	1970.	1971.
Privreda, republički proračun i financije	104	180	115	42,62	38,70	38,60
Središnja tijela vlasti, republička i lokalna uprava	73	148	91	29,92	31,83	30,54
Pravosuđe, unutarnji poslovi i opća pitanja unutarnje politike	18	55	35	7,38	11,83	11,74
Obrazovanje, znanost i kultura	17	32	14	6,97	6,89	4,70
Zdravstvo i socijalna politika	13	24	10	5,33	5,16	3,35
Radni odnosi i mirovinski sustav	8	12	24	3,28	2,58	8,05
Vanjska politika i međunarodni odnosi	11	14	9	4,50	3,01	3,02

Tablica V. Analiza dnevnog reda sjednica Izvršnog vijeća u šestom mandatom razdoblju

¹¹⁵ U zapisnicima sjednica iz 1969. navodi se da su tijekom iste godine održane 42 sjednice. Međutim, za istu godinu sačuvani su i zapisnici informativnih sastanaka, njih 17 od početka ovog mandatnog razdoblja. Usporedba zapisnika sjednica i informativnih sastanaka prema datumima održavanja i utvrđenom dnevnom redu, pokazala je da se od 17 održanih informativnih sastanaka njih 10 istovremeno navodi i među redovnim sjednicama. To su: 1. inf. sastanak (2. sjednica), 3. inf. sastanak (3. sjednica), 4. inf. sastanak (4. sjednica), 6. inf. sastanak (6. sjednica), 7. inf. sastanak (7. sjednica), 8. inf. sastanak (9. sjednica), 10. inf. sastanak (14. sjednica), 15. inf. sastanak (37. sjednica), 16. inf. sastanak (38. sjednica), te 17. inf. sastanak (39. sjednica). Za 7 informativnih sastanaka utvrđeno je da se ne navode među sjednicama: 2, 5, 9, 11, 12, 13. i 14. informativni sastanak. Stoga se iznosi podatak o 49 sjednica Izvršnog vijeća održanih tijekom 1969. Točke dnevnog reda posljednjih 7 informativnih sastanaka, također su uključene u analizu dnevnog reda po upravnim područjima.

Tijekom sedmog mandatnog razdoblja Izvršno vijeće održalo je 168 sjednica: 67 sjednica 1972, 79 sjednica 1973. te 22 sjednice do travnja 1974. Razmatrano je ukupno 1457 točaka dnevnog reda: 564 točke 1972, 627 točaka 1973. te 266 točaka 1974. Zastupljenost pitanja iz pojedinih upravnih područja tijekom ovog mandatnog razdoblja, iskazano po godinama, prikazuje tablica u nastavku.

Upravno područje	Točke dnevnog reda po godinama					
	Broj točaka dnevnog reda			%		
	1972.	1973.	I.-V. 1974.	1972.	1973.	I.-V. 1974.
Privreda, republički proračun i financije	238	288	103	42,20	45,93	45,57
Središnja tijela vlasti, republička i lokalna uprava	117	121	48	20,74	19,30	21,24
Pravosuđe, unutarnji poslovi i opća pitanja unutarnje politike	92	88	35	16,31	14,04	15,49
Obrazovanje, znanost i kultura	42	49	18	7,45	7,81	7,96
Zdravstvo i socijalna politika	38	37	9	6,74	5,90	3,98
Radni odnosi i mirovinski sustav	17	32	9	3,01	5,10	3,98
Vanjska politika i međunarodni odnosi	20	12	4	3,55	1,92	1,78

Tablica VI. Analiza dnevnog reda sjednica Izvršnog vijeća u sedmom mandatnom razdoblju

Prethodno prikazani rezultati analize ukazuju kako su u svim mandatnim razdobljima na sjednicama Izvršnog vijeća najzastupljenija pitanja iz područja privrede i financija. Tako su razmatrani prijedlozi propisa iz područja privrede i pojedinih privrednih grana, godišnje analize razvojnih mogućnosti, godišnji i periodični rezultati ekonomsko-društvenih kretanja, višegodišnji i godišnji planovi i mjere razvoja privrede i pojedinih privrednih grana, zahtjevi za dodjelu proračunskih sredstava, te pitanja trošenja i raspodjele deviznih sredstava. Tijekom 1963, 1964. i 1965. rad Izvršnog vijeća usmjeren je na izradu niza dugoročnih koncepcija privrednog razvoja do 1970: Društvenog plana SRH 1964-1970, osnovnih pravaca razvoja 1964-1970, ekonomsko-političke koncepcije razvoja do 1970, koncepcije razvoja prometa i veza 1964-1970, koncepcije razvoja industrije aluminijske 1964-1970, koncepcije regionalnog razvoja SRH do 1970. S obzirom na navedeno, tijekom cijelog četvrtog mandatnog razdoblja raspravljalo se o stanju i prijedlozima mjera po pojedinim granama (turizam i ugostiteljstvo, elektroprivreda, građevinarstvo, vodoprivreda, morsko ribarstvo, poljoprivreda i šumarstvo itd.). Raspravljalo se i o raspolaganju sredstvima zajedničkih rezervi privrednih organizacija, vanjskotrgovinskoj razmjeni, primjeni odluka Saveznog izvršnog vijeća u vezi sa stabilizacijom tržišta, propisima o porezima građana, razvoju privredno nedovoljno razvijenih krajeva, povezivanju otoka s kopnom, te održavanju putničkog prometa na jadranskoj obali i otocima. Tijekom petog mandatnog razdoblja razmatran je položaj rudarstva, davane su suglasnosti za provođenje komasacije na područjima pojedinih općina, razmatrani propisi o štedno-kreditnim službama poljoprivrednih organizacija, problematika kreditno-monetarne politike, te informacije o nizu poduzetih i planiranih mjera: realizaciji projekta Južni Jadran, modernizaciji i izgradnji cesta u razdoblju 1969-1971, stambenoj izgradnji i provođenju

stambene reforme, urbanističkom i regionalnom prostornom planiranju, te izradi dugoročnih projekcija razvoja do 1985. za pojedine grane i djelatnosti. Tijekom 1970. i 1971. rad Izvršnog vijeća ponovno je usmjeren na razmatranje dugoročnih koncepcija privrednog razvoja u predstojećem petogodišnjem razdoblju (1971-1975): razvojne mogućnosti SRH, Društveni plan, izbor privredno nedovoljno razvijenih područja, razvoj elektroenergetike, modernizacija izgradnje cesta i objekata te korištenje investicijskih kredita iz SSSR-a. U istom i narednom razdoblju razmatrani su i prijedlozi revizije zakona iz područja financiranja i poreznog sistema, bankarskog i kreditno-monetarnog sistema, zatim aktualni problemi poljoprivrede i prehrambene industrije, izgradnje naftovoda i cijena nafte, pitanja vanjsko-trgovinskog i deviznog režima, politika cijena, te stavovi u vezi s ekonomskim odnosima s inozemstvom.

Drugu najzastupljeniju grupu čine pitanja vezana uz rad središnjih republičkih tijela vlasti, republičke i lokalne uprave. Tijekom cijelog promatranog razdoblja na sjednicama su pored pitanja vezanih uz ustroj i metode rada samog Izvršnog vijeća, razmatrana i pitanja imenovanja i razrješenja republičkih funkcionara i funkcionara u Izvršnom vijeću, osnivanja republičkih tijela uprave (komiteta, savjeta), godišnji programi rada republičkih fondova, te programi rada, stanje i problemi kadrova u republičkim tijelima uprave. Pored navedenog, tijekom četvrtog mandatnog razdoblja razmatrane su informacije o organizaciji i kadrovskim problemima općinske uprave, te položaju, organizaciji i radu kotara i kotarske uprave. Također se raspravljalo o sastavu kolegijalnih tijela Izvršnog vijeća i tijela upravljanja republičkih tijela uprave, ustanova i organizacija, nacrtu zakona o samoupravljanju u tijelima uprave i republičkoj upravi, te prijedlogu zakona o upravnoj inspekciji. Tijekom petog mandatnog razdoblja razmatrani su izvještaji o stanju rješavanja drugostupajskih predmeta i smjernice za programiranje rada u republičkim tijelima uprave, prijedlog zakona o izmjenama područja općina, te odredbe o organizaciji i djelokrugu republičke uprave kao dijela prijedloga zakona o tijelima uprave, savjetima i organizacijama koje obavljaju poslove od interesa za društveno-političke zajednice. Tijekom šestog i sedmog mandatnog razdoblja analizirani su prijedlozi zakona o republičkim savjetima, prijedlozi za izmjene i dopune zakona o upravi, informacije o problemima organizacije i kadrovske osposobljavanja republičkih tijela u vezi s predstojećim ustavnim promjenama i preuzimanjem novih funkcija, te raspodjele sredstava za unapređenje njihovog rada.

Nadalje, u promatranom razdoblju vidljiv je porast zastupljenosti problematike iz područja pravosuđa, unutarnjih poslova i sigurnosti te unutarnje politike. Iz područja pravosuđa razmatrana je problematika kadrova u sudstvu (imenovanje sudaca, imenovanje republičkog javnog tužioca, suglasnosti za postavljanje okružnih javnih tužilaca, povećanje broja sudaca, povećanje naknada sucima porotnicima i dr.), prijedlozi propisa o sudskim taksama, mjesnoj nadležnosti i sjedištima sudova, javnom pravobranilaštvu, odvjetništvu, pomilovanjima, te prekršajima protiv javnog reda i mira. Razmatrani su i godišnji programi izgradnje sudskih zgrada, pitanja financiranja rada sudova i javnih tužilaštava i investicija u pravosuđu. Razmatrani su i prijedlozi propisa o unutarnjim poslovima te niz pitanja vezanih uz narodnu obranu i opća pitanja sigurnosti (financiranje zadataka narodne obrane, osnivanje Glavnog štaba za Hrvatsku, financiranje stanica javne sigurnosti, sjedište centara državne sigurnosti, stanje obrambenih priprema i rad na realizaciji koncepcije općenarodne obrane, propisi o držanju i nošenju oružja, ratni proračun, izrada mobilizacijskih pla-

nova, izrada ratnih planova, ratne pripreme u pomorstvu, mjere obrane u slučaju ratne opasnosti i rata i dr.). Također, raspravljalo se o mjerama i kontroli sigurnosti prometa na javnim cestama i financiranju službe sigurnosti na moru i rijekama. Zastupljena su i pitanja sanacija šteta od elementarnih nepogoda, odnosa prema vjerskim zajednicama, informacije o studentskim demonstracijama i poduzetim mjerama. Davana su i mišljenja na propise vezane uz opća pitanja unutarnje politike (referendum, igre na sreću, udruživanje građana, prebivalište i boravište, putne isprave i dr.).

Na području obrazovanja, znanosti i kulture najzastupljenija je problematika iz područja obrazovanja. Početkom promatranog razdoblja raspravljalo se o višegodišnjem perspektivnom planu razvoja školstva i obrazovanja za razdoblje 1964-1970. Od propisa, raspravljalo se o prijedlozima zakona o osnovnim školama, školama na jeziku narodnosti, visokoškolskom obrazovanju, prosvjetno-pedagoškoj službi, kreditiranju učenika i studenata, te financijskim sredstvima za odgoj i obrazovanje. Pored toga, raspravljalo se o financiranju odgoja i obrazovanja, financiranju osnovne djelatnosti visokih škola i akademija, Sveučilišta u Zagrebu i visokog školstva općenito, investicijskim ulaganjima u objekte i opremu odgojno-obrazovnih ustanova, te izgradnji i dogradnji fakultetskih zgrada. Rad Izvršnog vijeća bio je usmjeren i na rješavanje problema studentskog standarda (prehrana, smještaj, stipendije), utvrđivanje uvjeta za upis studenata i početak nastave na visokim učilištima i akademijama, donošenje odluka o osnivanju visokih učilišta, osnivanje Sveučilišta u Rijeci i Sveučilišta u Splitu. Na području znanosti valja istaknuti razmatranje nacрта zakona o naučnom radu, petogodišnje i godišnje programe znanstveno-istraživačkog rada, te problematiku financiranja instituta. Na području kulture, tijekom cijelog razdoblja raspravljalo se o stanju i aktualnim problemima u kulturi, društveno-ekonomskim odnosima u kulturi, financiranju kulturnih djelatnosti i manifestacija (Dubrovačke ljetne igre, IX. svjetski festival animiranog filma i dr.), te sredstvima društvenih fondova za unapređenje kulturne djelatnosti. Od propisa, raspravljalo se o zakonu o kazalištima i ostalim scenско-umjetničkim ustanovama, zakonu o JAZU, zakonu o bibliotekama, zakonu o zaštiti spomenika kulture, zakonu o filmskom doprinosu. Razmatrani su i prijedlozi za ratifikaciju programa kulturne suradnje i razmjene sa stranim državama. Zauzimani su i stavovi o problematici rada pojedinih ustanova u kulturi (Hrvatsko narodno kazalište i dr.), izgradnji spomen-obilježja i objekata, razvoju radiotelevizije, kinematografije i proizvodnji filmova.

Na području zdravstva i socijalne politike tijekom prvih godina promatranog razdoblja raspravljalo se o planu razvoja zdravstvene i socijalne zaštite, primjeni zakona o zdravstvenom osiguranju poljoprivrednika, nacrtu zakona o naplati potraživanja zdravstvenih ustanova, reguliranju osnivačkih prava i vlasništva nad zdravstvenim i socijalnim ustanovama, raspodjeli sredstava za investicije u zdravstvu, pomoći djeci i žrtvama fašističkog terora te drugim oblicima stalne državne pomoći. Tijekom 1967. Izvršno vijeće razmatralo je niz zakona iz ovoga područja: zakon o pomoći žrtvama fašističkog terora, obitelji čiji je hranitelj na obveznoj vojnoj službi, zdravstvenoj zaštiti sudionika NOB-a, plaćanju naknade za zaštitu zdravstveno neosiguranih osoba, stopi doprinosa za zdravstveno osiguranje radnika, te zaključivanju ugovora između zdravstvenih i socijalnih ustanova. U narednom razdoblju razmatrani su i prijedlozi zakona o pravima ratnih vojnih invalida, socijalnoj zaštiti, doprinosu za socijalno osiguranje nezaposlenih osoba, zakona o zdravstvu, zdravstvenom osiguranju, obveznim

oblicima zdravstvene zaštite stanovništva te naplati potraživanja zdravstvenih radnih organizacija. Razmatrana su pitanja financiranja sustava zdravstvene i socijalne zaštite, te rada i manjkova u fondovima zdravstvenog i socijalnog osiguranja.

Na području rada i mirovinskog sustava razmatrani su, između ostalog, prijedlozi zakona o radnim odnosima, radnim odnosima kod privatnih poslodavaca, zaštiti na radu, mirovinskom i invalidskom osiguranju, doprinosima za zapošljavanje, minimalnom osobnom dohotku te posebnim uvjetima za stjecanje mirovina zaposlenika u rudnicima ugljena. Redovito su razmatrane informacije i godišnji izvještaji vezani uz zapošljavanje u inozemstvu, kretanju zaposlenosti i zapošljavanju, provođenju osnovnog zakona o radnim odnosima i problemima radnih sporova te inspekciji rada. Odlučivalo se i o iznimnom priznavanju prava na mirovinu.

Na kraju treba istaknuti kako je u ovom razdoblju sve zastupljenija problematika vezana uz vanjsku politiku i međunarodne odnose. Najvećim dijelom riječ je o zahtjevima za otvaranje stranih diplomatskih predstavništava, prijedlozima za ratifikaciju konvencija i sporazuma sa stranim državama, te informacijama o posjetima stranih delegacija SRH i delegacija Izvršnog vijeća stranim državama. Odlučivano je i o konkretnim pitanjima vanjske politike, poput uspostave odnosa između SFRJ i Vatikana, izmjene Udinskog sporazuma, rada Stalne jugoslavensko-austrijske komisije za korištenje voda rijeke Drave, proširenja suradnje s Ujedinjenim narodima i dr. Na navedenu orijentaciju ukazuje i osnivanje više radnih tijela Izvršnog vijeća u čijem su djelokrugu razni poslovi odnosa SRH s inozemstvom.¹¹⁶

Zaključak

U prvom poglavlju analizirane su odredbe o sastavu i postupku izbora predsjednika i članova Izvršnog vijeća. Iz analiziranih propisa vidljivo je da su predsjednik i članovi birani na sjednicama Republičkog vijeća. Do 1971. birani su iz reda zastupnika Sabora SRH, a Ustavnim zakonom o promjenama Ustava SRH iz iste godine, po prvi je puta omogućeno biranje članova i izvan reda saborskih zastupnika. Jedno od značajnih obilježja u vezi sa sastavom Izvršnog vijeća u promatranom razdoblju, jest izmjena dijela članova svake dvije godine (1965, 1967). Analiza nadalje pokazuje kako broj članova nije bio stalan, niti unaprijed precizno zadan. Tako je Ustavom SRH iz 1963. definirano da Izvršno vijeće čine predsjednik i određeni broj članova, a Zakonom o organizaciji i radu Izvršnog vijeća iz iste godine definirano je da ga čine predsjednik i najmanje devet članova. Stoga je broj članova svakog mandatnog razdoblja utvrđivan posebnim odlukama Republičkog vijeća. Tako je u četvrtom mandatnom razdoblju, uključujući predsjednika i tajnika, Izvršno vijeće imalo 11 članova, a u petom uz predsjednika 9 odnosno kasnije 10 članova. U prvim godinama šestog mandatnog razdoblja uključujući predsjednika, izabrano je 14 članova, a 1971. godine donijeta je odluka o povećanju broja članova na 21. Isti broj članova utvrđen je i za sedmo mandatno razdoblje, ali se on s obzirom na naknadna imenovanja i pojedinačna razrješenja kretao između 18 i 21 člana.

U drugom poglavlju analizirana je propisima definirana nadležnost Izvršnog vijeća. Utvrđeno je kako je za svoj rad Izvršno vijeće odgovorno Saboru SRH. Ono

¹¹⁶ Komisija za privredne veze s inozemstvom (1963), Odbor za odnose s inozemstvom (1967), Savjet za odnose s inozemstvom (1967), Komisija za kulturne veze s inozemstvom (1968), Komitet za ekonomske odnose s inozemstvom (1972).

djeluje prvenstveno kao izvršno-političko tijelo koje predlaže Saboru SRH republički društveni plan, republički proračun, završni račun i druge propise, donosi uredbe i druge akte za provedbu propisa te usklađuje rad republičkih tijela uprave. Nadalje, zaključeno je kako je uz poslove stavljene u nadležnost ustavnim odredbama, Izvršno vijeće obavljalo i poslove koji su mu stavljani u nadležnost posebnim odlukama Sabora SRH. Također, prikazani su i oni poslovi iz nadležnosti čije je izvršenje Izvršno vijeće povjerilo svojim radnim tijelima.

U trećem poglavlju analiziran je ustroj Izvršnog vijeća u četiri posebne cjeline: a) predsjednik, potpredsjednici, tajnik, b) radna tijela (odbori, komisije, radne grupe), c) savjeti i komiteti, d) stručne službe (administracija). U prvom dijelu poglavlja, uz pregled imenovanih predsjednika, potpredsjednika i tajnika u svim mandatnim razdobljima, naglasak je na prikazu promjena u vezi s brojem izabranih potpredsjednika. U četvrtom mandatnom razdoblju dva su potpredsjednika izabrana tek sredinom mandata (14. svibnja 1965). U petom mandatnom razdoblju također su izabrana dva potpredsjednika. Tijekom šestog mandatnog razdoblja Izvršno vijeće imalo je dva, a u razdoblju od ožujka 1970. do rujna 1971. tri potpredsjednika. Početkom sedmog mandatnog razdoblja, 7. siječnja 1972. izabran je prvi, a u ožujku iste godine i drugi potpredsjednik Izvršnog vijeća. U nastavku poglavlja prikazan je rad stalnih i povremenih odbora, komisija i radnih grupa. Navedeno je kako je tijekom cijelog promatranog razdoblja Izvršno vijeće imalo manji broj stalnih radnih tijela. No, pored njih se osnivalo niz privremenih odbora, komisija i radnih grupa. U razdoblju 1965-1970, umjesto osnivanja velikog broja radnih tijela, usvojena je praksa resorne podjele i uključivanja svih članova u njegov rad. U nastavku poglavlja prikazan je rad savjetodavnih tijela (savjeta i komiteta) te stručnih službi (administracije) Izvršnog vijeća.

U četvrtom poglavlju analizirana su osnovna obilježja rada Izvršnog vijeća. Utvrđeno je da je najvećim dijelom bila zastupljena problematika iz područja privrede, republičkog proračuna i financija, organizacije rada središnjih republičkih tijela, republičke i lokalne uprave te pravosuđa, unutarnjih poslova i unutarnje politike. Slijedi problematika iz područja obrazovanja, znanosti i kulture, zdravstva i socijalne politike, radnih odnosa i mirovinskog sustava te vanjske politike i međunarodnih odnosa.

Ovdje utvrđeni zaključci osnova su za daljnja istraživanja uloge Izvršnog vijeća i drugih republičkih institucija vlasti u društvenim, ekonomskim i političkim odnosima ustavnog razdoblja 1963-1974.

Izvori

HR-HDA-280. Izvršno vijeće Sabora Socijalističke Republike Hrvatske 1953-1990.

HR-HDA-1081. Sabor Socijalističke Republike Hrvatske 1945-1982.

Narodne novine (NN): 27(1961), 15(1963), 31(1963), 56(1963), 8(1964), 16(1964), 25(1964), 7(1965), 16(1965), 22(1965), 23(1965), 28(1965), 19(1966), 9(1967), 12(1967), 22(1967), 28(1967), 32(1967), 46(1967), 49(1967), 51(1967), 52(1967), 6(1968), 14(1968), 25(1968), 40(1968), 42(1968), 6(1969), 23(1969), 24(1969), 26(1969), 34(1969), 48(1969), 54(1969), 4(1970), 5(1970), 12(1970), 15(1970), 36(1970), 55(1970), 24(1971), 29(1971), 31(1971), 40(1971), 50(1971), 3(1972), 9(1972), 11(1972), 21(1972), 23(1972), 29(1972), 42(1972), 48(1972), 50(1972), 12(1973), 19(1973), 20(1973), 21(1973), 25(1973), 48(1973), 49(1973), 1(1974), 8(1974), 11(1974), 18(1974), 21(1974), 27(1974).

Službeni list FNRJ (SL): 51(1957), 53(1957).

Summary

EXECUTIVE COUNCIL OF PARLIAMENT OF SOCIALIST REPUBLIC OF CROATIA: ORGANIZATION AND ACTIVITY (1963-1974)

The article presents Executive Council of Parliament of Socialist Republic of Croatia (1963-1974), as one of the central governing institutions, with special interest in its organization, functions and activity. The first chapter gives an overview of the provisions about constitution and procedure of members' election. Four mandate periods were established within which the activity of the Executive Council should be monitored: The fourth mandate from 27th June 1963 till 11th May 1967, the fifth mandate from 11th May 1967 till 9th May 1969, the sixth mandate from 9th May 1969 till 7th January 1972 and the seventh mandate from 7th January 1972 till 8th May 1974. The same chapter brings the list of all members organized according to mandates. The second chapter gives an overview of the functions defined in regulations. The next chapter gives an analysis of its organization, divided in four parts: guidance of Executive Council, working bodies (boards, commissions, workgroups), councils and committees, and administrative and professional service. The last chapter gives an analysis of the activity of Executive Council. It is concluded that the most of the activity concerns the discussion of questions related to economy and finances, organization of central Republic's institutions, republican and regional (local) governing bodies, as well as system of justice, security and home affairs. As well, follow questions related to education, science and culture, health care system and social policy, labour relations, foreign affairs and international relations.

Keywords: *Croatia, Executive Council of Parliament of Socialist Republic of Croatia, Parliament of Socialist Republic of Croatia, Constitution of Socialist Republic of Croatia 1963, central governing institutions, executive governance, history of institutions, period 1963-1974.*